[5] ARISTOTLE.

Problemata. [Beginning "omnes homines."] [Leipzig, Conrad Kachelofen, c. 1489/90.]

4to, 35 ff., *gothic letter, rubricated. Modern calf.* £21

The rare, earlier edition of this Medical work printed by Kachelofen. Apart from differences in the setting up, it can be distinguished from the revised edition (GW 2457, Hain 1725) by the signatures, which in this are in lower case, and in the other in capitals.

Klebs 95.5 GW. 2456 (8 copies only). Not in Hain or Copinger. No copy in British Museum, nor in U.S.A., according to Census.

First Edition. Small hole in one leaf.
Klebs 38.1. GW. 840. H. 612. Pr. 1880. B.M. II, 382. Stillwell A326.

Bound with:

——— De magnis coniunctionibus. Augsburg, Ratdolt, 31 Mar., 1489.

118 ff., *gothic letter, woodcut illustrations.*

First Edition. Klebs 39.1. GW. 836. H. 611. Pr. 1882. B.M. II, 383. Stillwell A327.

3 vols. in 1, small 4to, *russia gilt, in leather pull-off case.* £65

A fine set cf First Editions of the three astronomical writings of Albumasar. (Abu Ma'shar Ja'far ben Muhammad al-Balkhî).

Probleumata arestotilis

¶ Incipiunt Probleumata Arestotilis

Omnes hoies naturalit scire desiderāt scribit Are-
stotiles princeps philozophoꝝ primo metaphisice
cui⁹ causa potest reddi talis. Quia oīe ens natu-
raliter appetit suā pfectionē et similiter conatur se associare
primo enti diuino et imortali inquātum potest sed qz scien
tia est de pfectione intellectus humani. ergo omnes hoies
naturaliter scire desiderant. Rursus et alia ratio est. Nam
qdcunqz ens naturalit appetit bonū vt se ꝯseruare pt. in reꝝ
natura. sed qz oīs noticia scientifica est de numero bonoꝝ
honorabiliū vt patet pmo de anima. ergo naturalit omnis
homo desiderat scire. Et ex cōsequenti omnis scientia inquā
tum intellectui humano est possibilis est acquirenda. Quā
uis igit quelibet scientia sit pscrutanda magis tamē illa que
est nobilior ⁊ cōmunior alijs scienciis. sed quia philizophia
naturalis confert maximas delectatōnes vt patet. quarto.
Ethicorum. ergo pre ceteris scientia philizophica diligen-
tius est inquirenda Etiam propter alias causas. nam pre-
sēs sciētia est filius scientie naturali qz ipsa clarificat animaz
ipsa facit delectari in hoc seculo. vt dicit Arestotiles in libro
de pomo et morte qui etiam in tantū clarificat hoiez vt ip-
sum pmo enti diuino etimmortali assimulari laborat teste
seneca in epl'a in talia ꝓrumpens v̄ba Hoc mihi philozo-
phia pmittit vt summopere me deo parem reddit Liber igit
de animalibus corporalibus presertim de corpore humano
ex plurib⁹ artificialibus codicibus probleumata colligere
Et est primum tale

¶ Queritur quare inter omnia animalia homo habet faciē
versus celum eleuatam Respondet multipliciter. Primo
Quod ē ex volūtate ipsius creatoris et quāuis illa respon
sio sit vera nō tamen videtur valida in ꝓposito qz sic facile
est omnia soluere. Scdo. Rn̄detur qd omnis artifex opus
suum primū facit deterius. et post hoc opus suum secundū
facit melius et sic deus creauit bruta animalia primo qui-
bus dedit faciem depressā ad terram inclinatam et secūdo

creauit hominen vt patet in Genisi quib⁹ dedit figurā ho=
nestā ⁊ ad celū eleuatā Sz illa respōsio nō videtur iterū va
lere ad ꝓpositū Exquo ē theolocycalis ⁊ in ꝑmo derogat bo
nitati dei Tertio rñdetur ꝙ inter oia aialia sol⁹ homo est
ordinat⁹ ad regna celorum ⁊ ideo hȝ figurā eleuatā ad ce=
lū qꝛ ꝯtēptis terenis cōteplari dȝ celestia et in diuinis Quar
to ·rñdetur ꝙ anima rōnalis est similis intelligēcie ⁊ finali
liter in deum ordinata vt patet per Auerroim ꝑmo de aia
ergo habet figurā eleuatā sursum· Quinto·rñdetur ꝙ ho=
mo existens microcosmus·i·minor mūdus sicut vult Are=
stotiles vij phisicoꝝ ideo omnib⁹ alijs aialibus habet preci=
pere et homī obediūt Sexto respondetur ⁊ vltimo ꝙ natu
raliter cuilibet rei ⁊ operi talis figura est deputanda quo
suo motui fiet apta vt celo cōpetit rotūditas·igni aūt cōpe
tit figura piramidalis q̄ motui sursū est apta ꝰ rei bipeda
li vt est homo figura dyametralis et figura piramidalis
ē aptissima ⁊ ꝰ inter om̄ia animalia sol⁹ hō capite ē eleuat⁹

¶ Quare caput ē pilosū· Rñdetur scd̄m Constantinū ꝙ
pili sunt ornamenta capitis et cerebri· Et cerebrū ꝑ genera=
tiones piloꝝ euacuatur a sup̄mo vsqȝ ad partes inferiores
que exeunt ꝑ poros carnis exterioris et exsiccant̄ ⁊ in pilos
conuertuntur patet · Quia in toto hoīe nihil siccius est exq̊
sicciores sunt ossibus ꝑ Albertū magnum qꝛ aliqua anima
lia nutriuntur ex ossib⁹ vt carnes· Sed nullū animal p̄t di=
gerere plumas vel pilos qꝛ indigesta eijciūtur ⁊ omnino sic=
ci sūt sicut et inepti ad nutrimētū· Scd̄o·rñdetur ꝙ cerebrū
quatuor modis purgatur·ꝑmo ab aquaticis humorib⁹ su=
ꝑfluis per oculos a melancolia ꝑ aures a colera per nasum
a flecmate per pilos et illa est intentio medicorum

¶ Quare homines hn̄t longiores crines in capite q̄ꝫ alia
animalia Respondetur secundum Arestotilem tertio de ge
neratione Qꝛ hom o inter omnia animalia habet cerebrum
humidissimum a quo egreditur sudor qui in crines longos

capitis conuertitur Scḋo rñdetur Qꝛ humoꝛes in hoie sũt pingues nõ cito exsiccabiles ergo pili ꝓlongãtur i alijs ani malibus humoꝛes facilit sũt exsiccabiles ergo cessat ab eis pꝛolongatio piloꝝ ¶ Queritur ad idem quare in alijs animalib⁹ pili solũ infigũtur cuti sꝫ in hoie ꝓfũdius ra dicantur in cute. hoc patꝫ qꝛ plus habet de nutrimẽto. ergo etiam magis ad interioꝛa ꝓlongantur. Et hec etiã est ratio quare pili in alijs animalib⁹ varianť ad variationẽ cutis ⁊ non in hominibus nisi aliquando in cicatrice ¶

¶ Quare mulieres habent longioꝛes crines ꝗ̃ viri. rñde tur. ꝙ mulieres sunt humidioꝛes ꝗ̃ viri et magis flecmati ce. ergo in eis plus de materia pilosũ est. ꝑ cõsequens sequiť longitudo et cũ hoc talis materia cerebꝛi magis augetur a membꝛis interioꝛibus ⁊ maxime tpe menstrui tũc materia ascendit. ⁊ augmẽtatur humor piloꝝ vt dicit Albertus Si pilus mulieris menstruose ponatur sub fimo ex isto genera tur serpens venenosissimus Secundo respondetur Qꝛ mu lieres non sunt barbate Quia materia barbe transit in ma teriam piloꝛum ⁊ sic pili mulierum pꝛolongantur ¶

¶ Quare aliqui homines habẽt molles crines et aliq̃ du ros. Rñdetur scḋm Arestotilem ꝙ cutis et pilus sunt ter mini annologi modo quedam cutis est dura et quedã spis sa quedam subtilis q̃dam grossa. ergo pilus qui egreditur per poꝛos superficiales grosse cutis fit grossus ⁊ qui ꝑ po ros subtiles fit subtilis. Etiã quando poꝛi sunt aperti tunc exijt multus humoꝛ ergo duri pili generantur. Et vbi po ri sunt angusti ibi molles et subtiles pili generantur. et hoc Arestotiles in hominibus declarat huius signum habem⁹ Pꝛimo. quia mulieres habent mollioꝛes crines quam viri qḋ contingit ex eo qꝛ in eis poꝛi sunt clausi ꝓpter frigidita tem Scḋo quia colerici ꝓut frequẽť hñt durioꝛes et grossio res pilos. alijs ꝓpť caliditatẽ ipoꝝ ⁊ in eis poꝛi valde sunt apti ꝙ etiã barbescũt alias. ergo dicit philozophus in phizo

nomis q aialia duros pilos habentia sunt audatiora. Quia tales pili ordinati sūt p calorē ꝛ p colerā ꝛ colera facit semp pugnare. Etiam Arestotiles ponit exemplū de urso et apro Et p oppositū aialia molles crines hñtia sūt timida q2 frigida vt lep⁹ et ceruus. Itē Arestotiles dicit aliā rationē mol liciei et duriciei piloꝝ. Quia in regione calida grossiores pili generātur vt habent ethiopes per oppositum est de regione frigida vt versus septentrionem

¶ Quare quidā hoi:s hñt crispos crines ꝛ quidā planos Rñdet Q2 causa crispitudinis ē supabundātia caloris vt si in hoie ē mult⁹ calor tūc generātur pili crispi. Quia tunc mouent̄ sursū Et hui⁹ signū ē Qñ aliquis intrat balneū licet habet crines planissimos. postea tamē hab3 aliquos crispos ꝙ balneatores ꝑut frequēter habēt crispos crines Similit̄ ethiopes et c lerici Sed causa planiciei ē multa hūiditas fumi diametraliter tend:ns deorsum Et huius signū ē Quia mulieres prout frequenter habent planos capillos. quia sunt multe humiditatis et pauce caliditatis

¶ Quare muliēs pubescūt. s3 viri i pectore barbescūt ꝛ nō alibi. rñdet̄ medicinalit̄ q in viris ꝛ in mulierib⁹ ē ꝯfluentia hūiditatis ibidē. ꝛ magis in mulierib⁹. q2 in viris ē os vesice in illo loco in quo tenet̄ vrina. ex q̄ vrina generātur pili in pectore ꝛ circa vmbilicū S3 de mulierib⁹ dicit̄ q hūiditas vesice ꝛ matricis ibi ꝯiūgit̄ ꝙ multus fum⁹ ibi resoluit̄ q̄ ē materia piloꝝ. q2 eodē modo fit sub humeris ꝛ in alijs locis hirsutis ¶ Quare muliēs nō barbescūt. rñdet̄ q2 in eis ē defect⁹ caliditatis vt etiā i aliq̄b⁹ viris effeminatis q̄ sūt carētes barba ꝑp̄t eandē causā. q2 hñt ꝯplexionē muliebrem.

¶ Quare suspēsis crescūt crines. Rñdetur q corpa eorū sūt exposita seu apposita soli. qui sol suo calore totū hūidum resoluit in fumū. ex quo generātur crines ꝛ augmentantur.

¶ Quare pili barbe sūt magis grossi alijs ꝛ quāto abradūt̄ tāto pl⁹ idurescūt. rñdet̄ p unā regulā meditionalē quā

to plꝰ de aliq̄ liquore humor separat tāto plꝰ ad talē locū hu-
mor ꝯtrahit̃ ḡ quāto plꝰ pili abradūt tāto magis ibi ꝯfluūt
humores ⁊ ex eis crines generātur. Et ibidem indurescūt

¶ Quare muliēs sūt valde plane ⁊ formose respectu viro
rū. rn̄det̃ scd̄m Arestotilē. p̄mo de generatiōe animaliū. qr
in mulierībꝰ tota humiditas ⁊ supfluitas que ē materia pi-
loꝝ corpis expellitur cū materia mēstruali. que manet i vi
ris euaporalit̃ trāsiens i pilos. et huius signū ē ꝙ mulieres
raro hn̄t fluxum de naribus ⁊ apostemata et vlcera Quia
talis materia euaporatur cū mēstruo Itē aliud signū quia
videmus aliquas vetulas barbescere in senectute. scꝫ post
quadraginta ānos vl' quinquaginta cū eis menstrua cessāt
qđ patet per Arestotilem. ix. de animalibus.

¶ Quare inter omnia animalia soli hoīes canescūt vt vult
Porphirius et Arestotiles primo de generatione Rn̄detur
scd̄m philozophū ꝙ canicies causatur in hoībus Quia hō
inter oīa animalia habet calidissimū cor ideo natura sagax
ne p calorem cordis homo suffocaret̃. cor calidissimū oppo-
suit cerebro frigidissimo. vt caliditas cordis temperaretur
frigiditate cerebri. et econuerso frigiditas cerebri tempera-
retur calore cordis. sic qđ tēperamentū redderetur vtrobiqꝫ
hoc patet etiam ex signo tali. qr hō inter omnia animalia hꝫ
turpissimum odoratum. ij. de anima. Etiā hō quasi mediū
vite ꝯsumit dormiendo et hoc cōtingit ex sup habundantia
cerebri frigidi et humidi. et sic indiget calore naturali illud
humidū digerente ⁊ ꝯsumēte. Et illū calorē hꝫ sufficienter in
iuuentute ideo non efficitur canus. Tēpore vero senectutis
deficit in calore naturali. Et sic vapores ascendentes a sto-
macho manent indigesti ꝑpter defectum caloris naturalis
et sic consequenter putrescunt ⁊ illam putrefactionē humoꝝ
sequitur albedo que dicitur canicies Ex illo patet qđ canici-
es nihil aliud est nisi albedo crinium ex putrefactione hu
morum circa radices piloꝝ ex defectu caloris naturalis tpe

senectute causata· etiã canicies causat ex malicia cõplexionis aliquãdo ⁊ illa bñ cõtingit in iuuẽtute. aliquãdo etiã ex hu more idigesto Aliquãdo ex nimio timore vl cura vt ptz de mercatorib⁹ et nauigãtibus et raptoribus Unde metrista Cura facit canos quãuis homo non habet annos

Queritur Quare crines ruffi citius albescunt q̃ alij. Rñdetur scdm Arestotilẽ qd rubedo est infirmitas pilorũ nã generatur ex materia infirma et debili. scilicet ex materia menstruali ideo citius canescunt q̃ crines nigri

Queritur quare lupi grisescunt pro quo nota differentiam inter caniciem et grisitiem Quia canicies causatur ex defectu caloris naturalis Sed grisicies ex voracitate et cõmestione vt habetur per Arestotilem septimo de animalib⁹ Cum lupus est aial multum vorax et multũ cõmedit et gulose sine masticatione et semel deuorat in tantum qd contentatur per triduũ. Et tunc ille cibus causat vapores grossos in corpe ipsius lupi ⁊ p consequẽs grisities in ipsis generatur Item grisicies et canicies. Scdo differunt quia grisicies fit per totũ corpus. canicies solũmodo in capite

Querit quare equi grisescũt. rñdetur scdm Arestotilem in libro de animalib⁹· q illoꝝ corpa plurimũ sũt in sole et secundũ Aresto· iiij. metheoroꝝ Calor etiã quãdoqꝫ accidẽtalis facit putrescere ·ergo ex tali calore materia pilorum putrescit et per consequens etiã valde cito caluantur

Queritur quare homines caluescunt et arbores in hyeme defoliantur. rñdetur scdm Arestotilẽ vbi supra de animalibus q eadẽ de causa hoies caluescũt ⁊ arbores defoliantur Quia defectus humiditatis vtrobiqꝫ ẽ causa defect⁹ tam pilorum q̃ foliorum ⁊ hoc pulcre declaratur. qr per actum venereum homo caluescit· qr luxuria est emissio naturalis humiditatis et caliditatis ·⁊ sic p luxuriaꝫ humidũ cõsumitur qd est nutrimentum pilorũ. ergo sequitur caluicies· et hoc declaratur euidenter de eunuchis ⁊ mulieribus

que nō caluescunt q2 tale humidū ab eis nō separatur vnō eunuchi habēt complexionē femineā Sed quando queritur quare eunuchi nō caluescūt nec habent podagram id est in firmitatem pedum· Ut dicit Ipocras sexta particula amphorismoꝝ. Rn̄detur scd̄m Galienū in commento ibidem qd̄ causa caluiciei est siccitas et siccitates nō sunt in eunuchis q2 carent testiculis qui supplent colorem ꝑ omnia mēbra et calor ipse aperit poros quibus apertis cadent pili

Queritur quare mulieres nō caluescūt. rn̄detur ꝙ frigide et humide sūt ⁊ hoc vtiq3 operatur ꝑmanentiā pili· nā hūiditas dat nutrimētū pilis et frigiditas poros ꝯstringit;

Quare calui sūt fallaces vt dicit metrū Si nō vis calui ⁊c Rn̄detur ꝙ caluicies attestatur sup complexionē colericam· q̄ est calida et sicca. et colerici naturaliter sūt fallaces iuxta illū versū. Hirsutus fallax irascēs ꝓdigus audax· g̊ sequitur a p̄mo ad vltimū qd̄ calui sunt fallaces

Querit̄ quare ceci naturaliter nō caluescūt. Rn̄detur scd̄m Arestotilē ꝙ oculus habet multū humiditatis et talis humiditas que transire deberet per substantiam oculorum trāsit in nutrimētū sufficiens pilorum et sic raro caluescūt.

Quare oīb⁹ timētib⁹ ꝯtingit criniū erectio. respōdet̄ ꝙ tpe timoris calor vadit ad iteriora ab exteriorib⁹ mēbris volēs subuenirē cordi· et sic pori in quib⁹ pili figūtur claudūt̄ ad quā clausionē sequitur erectio pilorum et hoc maxime patz in aīalib⁹ brutis sc3 in porcis et in apris et in pauonib⁹

De capite

Queritur quare caput hominis est rotundum. Rn̄detur ꝙ hec figura est aptissima ad capiendum in se aliquid vt patet ꝑ Arestotilē primo celi. cū ipsū caput in se capit quinq3 sensus vt etiā declaratur in spera materiali

Queritur quare caput sit durum. rn̄detur ꝑ Arestotilem quia continet in se humidissimā partem totius aīalis quia ꝑ ipsū cerebrū vt ꝑ clipeū tueatur

¶ Queritur quare caput nõ ẽ directe rotundũ sȝ ablõgũ Rñdet̃ vt in ipso tres cellule aptius possũt distingui. scȝ fantasia in frõte legistica siue rational' i media. ⁊ memoria in posteriori cellula ¶ Querit̃ quare homo imaginando erigit caput sursũ siue vers⁹ celũ. rñdetur ꝙ imaginatio ẽ in anteriori parte capitis siue cerebri· ideo etiam erigitur sursum ut cellule imaginationis aperiantur ⁊ vt spiritus animalis concurrendo facere potest imaginationem ¶

¶ Quare homo cogitãs ⁊ recogitãs de preteritis caput suum inclinat ad terram. Rñdetur ꝙ ideo Quia cellula posterior est memoratiua. Ergo illa erigitur versus celum cum caput inclinatur ad terram ⁊ sic aperitur illa cellula vt spiritus animales ꝑficientes memoriam intrant ¶

¶ Queritur quare caput nõ ẽ carnosũ sicut alia mẽbra. respondet̃ scd̃m Arestotilẽ in de animalib⁹ ꝙ caput nimiũ aggrauaretur et moueri nõ posset ergo ẽ sine carne Etiam caput carnosum designat complexionem malam ¶

¶ Queritur quare caput sepe patitur dolores. Rñdetur scd̃m Constantinũ in libro de stomacho ꝙ quãdoqȝ patit̃ dolorẽ ex ascensiõe maloꝝ vapoꝝ. ꝓueniẽtes quãdo de stomacho ad caput extollũt̃ ⁊ ip̃m cerebrũ perturbãt ⁊ sic causatur dolor Etiã dolor capitis maxime ꝓuenit a stomacho ꝓpter nimiã repletionẽ ipius stomachi Quia scd̃m Galienũ duo magni nerui trãseũt de cerebro ad orificiũ stomachi et sic ista duo mẽbra semꝑ simul cõpaciũtur. Etiam dolor capitis quãdoqȝ ꝓuenit ꝓpter vinum forte vl' alium potum fortem vel ꝓpter cibaria fumosa ⁊ acuta sicut alleũ et cepe. Etiam quandoqȝ ꝯtingit ex flecmate in stomacho contento de quo possunt venire febres cottidiane ¶

¶ Queritur quare mulieres sepius habent dolorem capitis quã viri Rñdet̃ scd̃m Albertũ. qꝛ muliẽs paciũt̃ mẽstrua et viri nõ ⁊ sic fum⁹ immũdissim⁹ ⁊ venenosissim⁹ resoluit̃ qui sursũ petens exitum ip̃m caput facit dolere ¶

¶ Queritur quare cerebrũ sit albũ. rñdetur dupliciter quia frigidũ ẽ ⁊ frigiditas ẽ mater albedinis vt ptꝫ ꝑ philozophũ Scđo· rñdetur ꝙ ideo ut posset in se recipere similitudines omniũ coloꝝ modo coloꝛ albus est maxime simplex ¶

¶ Queritur quare omnes sensus sunt i capite Rñdetur scđm Albertũ. qꝛ ibi est cerebrũ a quo omnes sensus depen dent et diriguntur· Et ꝑ consequẽs omnes spiritus sentire facit et omnia membꝛa reguntur ¶

¶ Queritur . quare cerebꝛo leso vel coꝛde homo non po test euadere moꝛtem. Rñdetur ꝙ coꝛ et cerebrũ sunt mem bꝛa vitalia et pꝛincipalia in animalibus ergo ipsis lesis nul lum remedium est vt haberi potest ¶

¶ Queritur quare cerebꝛum est humidũ· Rñdetur vt eo facilius recipit impꝛessionẽ qꝛ humidũ faciliter ẽ receptiuũ impꝛessionũ vt ptꝫ de aqua que facile recipit figurã sigilli ⁊

¶ Queritur quare cerebꝛum est frigidũ· Rñdetur dupli citer . Pꝛimo vt sua frigiditate clarificet et subtiliat intel lectũ hominis Scđo vt eius frigiditate tẽpoꝛaretur caloꝛ coꝛdis et hoc ẽ de intẽtione Arestotilis in libꝛo de aialibꝰ: ¶

¶ Quare habemus vnum nasum ⁊ duos oculos· Rñde tur ꝙ visus est magis necessarius homini ꝙ̃ olefactus et ergo ꝓuenit ex benignitate nature scilicet vt si in uno oculo offensio fieret siue destructio ꝙ tunc alter maneat et sic cer te videmus ꝙ tunc spiritus visiuus ad vnum oculum diri gituꝛ vt patet in perspectiua communi ¶

¶ Quare pueri in iuuente hñt magnos oclos ⁊ in etate gracilantur Rñdeẜ scđm Aristotilem. ij· de generatione ꝙ est pꝛopter maximam cerebꝛi humiditatem et pꝛopter hãc causam etiam pueri sunt multum somnolenti ¶

¶ Quare oculi nigri de die bene vident et denocte vero male. Rñdetur scđm Arestotilẽ ꝓpter indigentiam ignis ⁊ pꝛopter luminis et humoꝛis in oculis congregationem il luminant humoꝛem glacialem ¶

Quare oculi glauci de die male vidēt de nocte vero bene. Rñdet p Arestotilē qd glaucedo per se est lucida et spiritus visibiles de die debilitant et in nocte confortantur.

Queritur quare homines hñt oculos diuersos. rñdet per Arestotilē qd hoc ē propter diuersitatem humor vnde oculi hñt quatuor tunicas et tres humores pma dicit cōsolidatiua que ē exterior fortis et pinguis Scda dicit cornea ad similitudinē cornu et illa ē pspicua. Tertia dicit vuea ad similitudinē vue magne Quarta dicit tela aranea. Sz scdm alios oclus ɔstat ex septē tunicis et trib humorib. pmus humor dicit albuglueus ad similitudinē albuginis in ouo Secūdus ē glacialis. i. glaciei similis Terti est vitri. i. ad modū vitri clar et illa diuersitas huor facit diūsitatē oclor

Queritur quare homines lusci et monoculi sūt boni sagittarii. Et quare sagittarii boni cōmunit claudūt vnū oculum Et quare speculātes astra vidēt vno oclo p cānos Ad hoc dicendum est q hec est materia perspectiua secundū q patet in libro de causis Quia omnis virtus vnita fortior est se ipsa dispsa ergo tota uirtus visiua dispsa in duobus oculis. vno oculo clauso congregatur ad alium et sic visio in ipso fortificatur et per consequens certius vident vno oculo clauso q ambobus apertis

Querit quare fortit bibentes et ridētes lacrimant. Respōdetur qz dū bibūt aer inspirat nō exijt p vocalē arterea et sic cum impetu ad oclos dirigitur per paros exeūdo et sic humores oclor expellit et isti expulsi adducūt lacrimas.

Quaē mltū flentes par mingūt. rñdet p Arestoti. qd humidū radicale lacrime et vrine st idē et eiusdē nature. g vbi fletus mltiplicat ibi vrina diminuitur Et qd sūt eiusdez nature et materie patz in sapore quia salsa ambo sunt

Queritur quare aliqui habentes claros oclos nihil vident. Rñdetur q hoc est ppt opilationē neruor et destructionē nam ipsis dsteructis virtus visiua ad oculū a cerebro

differri nõ potest vt patz p philozophũ de sẽsu ⁊ sensato.

¶ Queritur quare ocl'us sit clar⁹ et polit⁹ sicut speculum Rñdetur q̈ res visibiles reuerberãt melius sup rem tersam et bene politã. ergo oculus est politus vt ex hoc visu cõfortet Scdo rñdetur Quia oculus est maxime humidus int oẽs partes corporis ⁊ aquatice nature. modo sicut aqua est tersa et polita ita et oculus

¶ Queritur quare hoies habentes oculos pfũdos acute vident et longinq̈ ⁊ similiter alia animalia Rñdetur scdm Arestotilẽ ij de generatiõe aialiũ q̈ virt⁹ visiua in eis nõ dispgit̃ sz pcedit diametralit̃ ad rem visã Et hoc declarat̃ in simili· q2 quãdo aliq̃s stat in pfunda fouia aut in fõte pfũdo stellas celi et firmamẽti de die clare ⁊ lucide speculatur vt dicit. Arestotiles in tractatu de forma speculi quia tunc virtus visiua et radij non disperguntur

¶ Queritur quare hoies habentes altos oculos ⁊ nõ profundos indeterminate vident ⁊ male· Rñdetur p Arestotilem qd radij qui transiunt ad visum dispguntur ad lat⁹ et nõ directe pcedũt ad rem visam ergo visũ debilitant

¶ Queritur quare m'lta aialia nascũt̃ ceca sicut catuli leonũ et canis. Rñdetur q̈ talia aialia nõ sũt adhuc pfecte naturitate ⁊ nõ operatur fluxus nutrimẽti Et hoc declarat̃ in simili de yrũdinib⁹ vt si illis in nido auferũtur ocl'i alij recrescũt eis ⁊ hoc ptz in multis alijs aialib⁹ brutis que etiã immature generãtur quasi mortua. vt catuli vrsi Etiã inferius patuit et ista est magis pspectiua q̃ naturalis materia

¶ Quare ocl'i mulieris mẽstruose ĩficiũt speculũ nouũ vt dicit Aresto. i libro de sõno ⁊ vigilia ⁊ psimile pbleuma.

¶ Quare Basiliscus interficit homines visu· Ad primum Respondetur q̈ per talem modum. quando menstrua fluunt de muliere tunc aer venenosissim⁹ resoluitur ab ea. Qui ascendit caput mulieris et multum dolens caput cooperiens cũ multis velis et pepulis et quia oculi sunt porosi ergo petit ibi exitum Et sic inficit oculos qui pleni

sunt sanguine et apparent in eis oculi guttulosi et lacrimosi propter malū vaporem in eis existentē et illi euaporantur ⁊ multiplicantur vsq ad obiectū speculi et q₂ tale speculum est multū solidū mundū et politum ⁊ ergo faciliter immundū accipit· ad scdm·rn̄detur q̄ Basilisc⁹ ē animal multū venenosum et per oculos illius vapores venenosi exeunt et multiplicantur vsq ad rem visā et vsq ad oculū hois q̄ vapores venenosi seu humoris intrantes corpa inficiunt et tandē homo interficitur Et hoc ē quare basiliscus inspiciēs clipeū cum bitumine pfecte factū aut aliā rē firmā ⁊ politā interficit seipsum q₂ ab ista re polita et solida isti humores reflectuntur et pcuciuntur vsq ad basiliscū Ex qua pcussiōe interficit̄ Et similiter ē dicendū de muliere mēstruosa Correlariū qd quedā vetule quādo tēpore mēstrui inspiciūt specula aut alias res solidas et firmas seipsas ledūt ⁊ offēdūt

¶ Quare cintillatio ocl'orꝫ in cattis ⁊ lupis nō apparet in luce sed i tenebris Rn̄detur q̄ in luce maius lumē offuscat et extinguit minus lumē sic q̄ tunc extraneus color appa ret cintillare quāuis in se hꝫ aliquā materiā lucis per quam tpe tenebrositatis apparēt splendidi. Ex quo est corp⁹ pollitum ⁊ sic illa materia lucis q̊dāmodo offuscat̄ in die ita qd nō apparet splēdida sed magis colorata propter sui lucis offuscationē vnde quāto maiores sunt tenebre de tanto talis natura lucis que est in obiecto visibili plus fortificat̄ quia de tanto minus impeditur per maius lumen extrinsecum quod posset offuscari

¶ Quare homo se vidēs in speculo mox obliuiscit̄ suā dispositionē et nō scit qualiter sit disposit⁹. Rn̄tur in libro de forma speculi qd idolū visum p speculū debilit̄ ⁊ reflexe rep̄sentat potētie visiue et ex quo debiliter se representat tunc debiliter app̄henditur ⁊ per consequens nō diu retinetur.

¶ Quare visus recreat̄ p viridē colorē vt ptꝫ per versum fons speculū gramē p̄stant oculis alleuiamē Rn̄tur qd viridis color mediocriter mouet ⁊ imutat organū visus.confortat visū et nō debilitat hoc nō facit color albus vel niger

q2 isti fortiter mouēt ⁊ imutāt organū vis⁹ ideo plus faciūt violentiā Cuius ratio est q2 magis tendūt ad excellentiā seu violentiā Sed de quanto sensibile ē magis excellens de tanto magis destruit ⁊ debilitat sensū vt patet per Arrestotilē scđo de anima Qui dicit sensibile excellens corrumpit sensum

De naso

Querit̄ quare nasus extat et excedat v'tra alias ptes capitis. Rn̄tur duplicit̄. pmo q2 nas⁹ est quasi cluaca cerebri p qu̅ flecma cerebri expurgat̄ ergo excedit alia mēbra ne i mūditia maculātur. Alit̄ rn̄detur scđm ꝯstantinū q2 nas⁹ n ē maxime decor faciei eminēs seu splēdēs cū natura ladorat decorat vt attestat̄ boecius i de disciplina scolarium

Quare homo inter cetera animalia habet malū ⁊ turpissimū olofactū seu odoratū vt patet scđo de generatiōe respōdet̄ p cōmentatorē ibidē ꝙ homo inter cetera animalia quo ad sui quātitatē hꝫ cerebrū maxime humidū ⁊ frigidissimū et ergo ex tali excellēti hūido ⁊ frigido cerebrū indisponit̄ ⁊ p ꝯsequens organū olofactus organo idisposito impeditur sensatio vt ptꝫ p Arestotilē et temistiū scđo de anima et ergo quidā homines simpliciter non odorant et hoc est signum male sensationis ⁊c

Quare vultures vt vult Cōmentator scđo de anima optime odorāt Rn̄detur ꝙ hn̄t cerebrū valde siccum ergo aer deferēs odorē nō ipeditur ab humiditate cerebri sed subito tangit suū organū. ⁊ ergo dicit Cōmentator sup tertiū de anima qđ vultures et tigrides et alia aīalia prelio facto in grecia venerunt a quingentis milliaribus ad cadauera mortuorum

De naribus

Queritur quare fecit nares natura Rn̄detur ꝓpter triplicem vtilitatem. Primo q2 clauso ore inspiramus per nares in refrigeriū cordis. Scđa vtilitas q2 aer ꝓcedens ex ore fetet q2 fumi stomachi sunt ei adiūcti q2 aer respiratus ad nares minus fetet. Tertia causa est ꝙ flecma procedēs de cerebro per nares purgatur

¶ Queritur quare homines sternutãt Rñdetur vt virt⁹ expulsiua et visiua p hoc purgãtur et cerebrũ a supfluita te purgat̃ q2 sicut pulmo purgatur p tussim sic virtuꝫ visiua et cerebrũ per sternutationẽ. Etiã qui sternutat frequenter dicitur habere forte cerebrũ. et ergo medici dant sternutato riũ vt purgent cerebrũ. Et hoc est ꝙ dolentes nõ potentes sternutare cito moriuntur quia signũ ẽ ꝙ crebrũ ẽ totũ im pletum malis humoribus qui nõ possũt expurgari ¶

¶ Quare appopletici.i. in quibus sanguis cito effunditur nõ possunt sternutare. rñdetur ꝙ meatus seu ventriculi ce rebri sũt eis opilati et obdurati ⁊ si possent sternutare forte apoplexia solueretur. et. cetera ¶

¶ Quare calor solis ꝓuocat strenutationẽ et non calor ignis. rñdetur ꝙ calor solis tantũ resoluit et non consumit ergo vapor resolutus expellitur p sternutationẽ. Sꝫ calor ignis resoluit et consumit et ergo magis consumit sternuta tionem quã ꝓuocat ¶ De auribus

¶ Queritur Quare omne aĩal mouet aures p̃ter hoĩes? rñdetur p Arestotilẽ ꝙ quidã musculus est circa mandibu lam in hoĩe qui ꝓhibet motũ ĩ aurib⁹ et ergo eo extenso ho mines mouent aures vt visũ est in pluribus hominib⁹. sed alia animalia illis carent ergo auricule eorum mouentur

¶ Quare ex erectione auricularꝫ azini pluuia ꝓnosticat̃. Rñdetur q2 azin⁹ ẽ aĩal valde melancolicũ ⁊ ex melancolia est sentiens pluuiam futurã modo tp̃e pluuioso aures om niũ aĩaliũ erigũt̃. g̊ azin⁹ sentiẽs pluuiã futurã aures erigit:

¶ Quare auicule nõ hñt aures. rñdet̃ p Arestotilem ꝙ ideo q2 natura dat vnicuiqꝫ qd̓ sibi ꝯgruũ est. sed si dedisset auib⁹ aures ĩpedirent eas in volatu. Siľr pisces carẽt auri bus ꝓpter natationẽ ⁊ solũ hñt paruas foueas ⁊ poros p quos audiũt vt declarat arestotiles de boue marino ¶

¶ Quare vesptiliones aures hñt cũ tñ videt̃ esse aues. re spõdet̃ ꝙ ptim hñt naturã auicularꝫ in volando rõe cuius hñt alas et ptim hñt naturã qu adrupedũ eo ꝙ sũt pilose q2

mures sunt tūc natura sagax disposuit eis auriculas.

Quare hō inter cetera aialia hʒ aures rotūdas, rñdetur qr figura totius ⁊ figura ptiū in magno ꝓportionāt et maxime inᵗ homogenia. qr sicut vna gutta aq̄ rotunda ē ita ⁊ tota aq̄ ut ꝓbat iohēs de sacrobusto i spera matriali. Sʒ qr caput hois ē maxime rotūdū. ergo et aures declināt se ad eandē formā siue figurā. Sʒ capita aliorū aialiū sūt valde oblōga ergo ⁊ aures exinde ꝓlongāt.

Quare natura formauit aures ipis aialibꝰ. rñdet qꝫ fecit ꝓpt duo. pmo vt aialia p aures audirēt ⁊ vt res audibiles ptingerēt ad pelliculā auris Scd̄o qr p aures caput purgat a colerica supfluitate sicut em̄ caput purgat per nasū flecmatica supfluitate sic p aures a supfluitate colerica.

De Ore

Quare os habʒ labia ipm circūdantia. rñdet scd̄m Cōstātinū qr labia tegūt ⁊ muniūt dētes qr nō eēt pulcrū sp dētes apparere Aliť rñdet qꝫ dentes sūt frigide nature ⁊ ḡ citius lederētur ab aere exteriori si p labia nō tegerēt. Sʒ tn̄ alia pt eē ratio euidētior q̄ ē moraľ scʒ qꝫ hō dʒ se moderare i loquēdo ⁊ ex eo soluit illō ꝓbleuma

Quare hō habʒ duas aures ⁊ vnum os ⁊ siľr duos ocľos. rñdet hoc ē ex eadē causa scʒ qꝫ hō dʒ eē ꝓuissior in vidēdo q̄ꝫ in loquēdo ⁊ copiosor in audiēdo vt sapientior erit qr vt dicit Aresto. qꝫ sensus auditꝰ ē sensꝰ discipline Et de visu dicit Sēsus visus mľtaꝝ reꝝ nob differētias ostēdit Et cū illo ꝯcordat seneca dicēs duas aures a natura recepimꝰ ⁊ tn̄ vnū os ⁊ iō natūa sagax aures fecit patentes liguā vero duplici clausura circūdedit scilicet labijs et dentibus

Quare hō hʒ os. rñdet ꝓpt multas vtilitates prima qr os ē ostiū stomachi. scd̄a qr cibꝰ i ore masticat ⁊ ꝑparatur ad pmā digestionē. qꝫuis auicēna voluit qꝫ pma digestio fiet i ore iij. qr i ꝯcauo oris aer ispiratꝰ p cordis re

frigerio subtiliat et ꝓpt alias mixtas causas q̄ postea pa tebūt ¶ Quare labia sūt mollia rñdet ꝙ hoc fit ꝓpt for matōez vocis q2 sine ipis vox ꝑfecte nō pōt formari nam sine ipsis lr̄is. a. b. ff. p. voces lr̄ales nō possunt formari sine labijs ¶ Quare hō ossitat. Rñdetur scdm glo sam ultime particule amphorismoꝝ ypocratis ꝙ hoc fit aliqñ a tedio vt cū hō sedit cū ignotis quib⁹ libenter ca reret. Scdo fit ossitatio ex fumis grossis replētibus ma xillas ex quoꝝ expulsione fit maxillaꝝ extēsio ⁊ oris aper tio et tunc fit ossitatio ¶ Quare hō videns aliū ossitare etiā ossitat. Rñdetur ꝙ hoc fit ex imaginatione ⁊ hoc declaratur ex simili. Cum azinus est animal valde sensibile ratiōe melācolice. q2 superfluitates diu retinet et nunq̄ꝫ vrinaret vel cōmederet nisi audiret alium vrinare sic etiā homo ex imaginatione ossitat alio homie ossitāte ¶ Quare soli dētes inter oīa ossa sentiūt sensū tactus Rñdet scdm auicennā ⁊ galienū vt potest discernere in ter calidū et frigidū ipsis nociuis qd nō indigēt alia ossa quia vtuntur illis solū ad saporem cibi

¶ Quare viri habent plures dētes q̄ꝫ mulieres. Rñdē tur ibidē ꝙ ē ꝓpter multitudinē caloris ⁊ sanguinis qui abundat in viris plus q̄ꝫ in mulieribus

¶ Quare inter omnia ossa dentes crescunt vsqꝫ ad finē vite Respōdetur ex scdo de generatione animaliū ꝙ ali as consumerentur masticando et molendo

¶ Quare inter omnia ossa soli dētes crescūt ⁊ alia ossa ablata nō crescunt. Rñdetur p Arestotilē ꝙ omnia alia ossa generātur ex humido radicali ⁊ sic generātur in vte ro matris. sed dentes generātur ex humido nutrimenta li qd de die in diem renouatur et augmentatur

¶ Quare dentes anteriores in iuuenibus cadūt ⁊ recre scunt ⁊ nō molares. Rñdetur ꝙ hoc est ꝓpter defectū q2 dentes anteriores sūt acuti ⁊ alij lati scꝫ posteriores Ali ter Rñdetur scdm Arestotilē in scdo de generatiōe aialiū

ꝙ dentium anterioꝝ est prescindere cibū ergo sūt acuti ꝛ sed posterioꝝū ē cōmedere ꝛ masticare cibū ergo habent figuram latam que est ad hoc apta

Quare dētes anteriores citius crescūt Rñdet ex eo ꝙ ipsis citiꝰ indigemꝰ scindēdo ꝙ̄ posterioribꝰ masticādo ·

Quare in animalibus dentes in senectute nigrescunt Rñdetur ꝙ hoc est ex putredine cibi ꝛ corruptione flecmatis cum paruo humore colerico ꝛc

Quare dentes equi in iuuentute sūt crocei coloris et in senectute albescunt. Rñdetur ꝑ Arestotilem ꝙ equus abundat in humore aqueo qui in iuuentute digeritur et ꝯuertitur in croceitatē Sed in senectute calor diminuit ꝛ remanet ibi aqueus hūor cuiꝰ ꝓprius color ē albedo.

Quare natura dedit animalibus dentes Respondet ꝑ Arestotilē scđo de generatione aialiū ꝙ quibusdā ꝓpter pugnare seu defēdere vitā ipoꝝ vt lupis apris quibusdā vero ꝓpter voracitatē vt leporibꝰ quibusdam vero ꝓpter formationē vocis vt hoibꝰ vt ptꝫ ꝑ cōmētatorē i de aia.

Quare animalia cornuta carēt dentibꝰ in superiori mādibula Rñdetur scđm Arestotilē in libro de aialibꝰ ꝙ eadē ē materia dentiū ꝛ cornuū scꝫ hūidū nutrimētale ergo materia q̄ trāsit in cornua nō trāsit in dētes ꝛ sic deficiūt dētes in superiori mādibula ꝛ talia aialia scđm Arestotilē nō possūt bñ masticare cibū vñ ꝓpter defectū dentium ex ꝯsequēti hñt duos stomachos. igit̄ seq̄tur correlarie ꝙ bis masticant cibum. vnde primo mittūt cibū in primū ventrē de nocte aūt reciprocāt ruminādo

Quare quedā animalia nascūtur cū dētibꝰ vt edi et agnelli ꝛ quedā sine dētibꝰ vt hoies · Rñdetur ꝙ natura nō deficit in necessarijs ne abūdat in sup̄fluis · iij · de aia ergo exquo ista animalia statim post exitum maturitatis indigēt dētibꝫ ideo nascūtur cū dētibꝰ sꝫ hoies mamillis matꝝ nutriunt̄ ad tēpus ideo dētibus ad tēpus bñ carēt

Quare auicule nō hñt dētes. rñdeť q materia dentiū trāsit in rostꝝ ꝗ digestio ē in eis · vľ aliť Rñdetur quāuis dētib⁹ nō masticāt · instrumēta tñ ꝑ ipoꝝ masticant.

De Lingua

Quare lingua ē porosa · rñdeť scđm Arest . scđo de anima . nā lingua ē mediū gustus ⁊ per poros lingue sapor ꝑuenit ad sensū gust⁹. Rñdetur aliter q saliua spumalis dirigitur ad os ꝑ linguā a pulmone madefaciendo cibum ad ꝑmam digestionē ꝑparando et ergo lingua est porosa vt saliua per eam exiat

Quare lingua febricitātiū oīa iudicat amara. rñdeť medicinaliť qꝛ stomachus corpis ipoꝝ ē replet⁹ colerico humore ⁊ colera ē maxime amara vt patet ex felle ꝗ fumus amar⁹ inficit linguā Quare lingua impleta saporibus iudicat eos amaros quāuis amaritudo non sit in cibis sed in lingua Quare nob audiētibus acida noiare lingua aquescit. Rñdetur q virt⁹ imaginatiua ē superior gustatiua ⁊ cū imaginamur aliquē saporē tunc ipsū cōcipim⁹ mediāte ꝟtute gustatiua. ⁊ qꝛ nihil gustu ꝑcipitur quin mediāte saliua ꝗ tunc lingua aquescit

Quare aliqui sunt drauli · aliqui blesi. aliqui balbucientes Rñdetur q hoc ē plurib⁹ de causis aliquādo ꝓpť lingue vľ cerebri humectatione vt in pueris qui defectuosi sūt in lingua ⁊ in mulierib⁹ Scđo hoc ē ꝓpť extractionē neruoꝝ ex flecmate qꝛ tales sť nerui eūtes ad linguas qui nerui corrupti sunt Quare lingue serpentiū et canū rabidoꝝ sūt venenose. Rñdetur ꝓpter maliciā et fumositatē humoris venenosi in eis ꝑdominantis

Quare lingua canis sit medicinalis ⁊ ecōuerso equi sit pestilentialis. Rñdetur q hoc ē ex aliqua ꝓprietate occulta pōt tñ dici q ideo qꝛ lingua canis ē multū porosa et sic in se attrahit ⁊ colligit viscositates vulneris Alii dicūt q canis ex natura hꝫ quosdā hūores in lingua qui·

busſanat lingēdo vulnera p oppoſitū ē de equo ¶

¶ Quare ſaliua ē alba. rñdet ꝙ hoc ē ex ↄtinuo motu lingue qꝛ in ↄtiuuo motu generat̄ caloꝛ q̄ diſgregat ⁊ de albat iſtā ſupfluitatē q̄ ē ſaliua vt in ſpuma aquaꝝ ¶

¶ Quare ſaliua ſit inſipida· Rñdet ſi haberet deter minatū ſapoꝛē tunc lingua nō ſaperet qꝛ ſolūmō ſapoꝛē ſaliue ⁊ ſic alios ſapoꝛes apprehendere non poſſet· ¶

¶ Quare ſaliua ieiuni ſanat apoſtemata . Rñdetur ſcd̄m Auicennā qꝛ eſt bene digeſta et ſubtiliata ¶

¶ Quare aliq̄ hoīes abūdāt plus in ſaliua p̄ alijs. rñdet ſcd̄m medicos ꝙ hoc ē ꝓpt flecmaticā ↄplexionē q̄ i illis p̄dn̄atur. ⁊ iō medici dicūt ꝙ abūdans in ſaliua dꝫ ſe ca uere a cottidiana febꝛe ſurgēte ex dn̄atōē flecmatis Per oppoſitū ē de ill' q̄ deficiūt in ſaliua qꝛ caloꝛ in eis ſupabū dat q̄ ↄſumit hūidū ſaliue· ⁊ ergo defect⁹ ſaliue ē ſignū fe bꝛis tertiane ¶ Quare ſaliua hoīs ieiuni ē ſubtilioꝛ et albioꝛ q̄ꝑ ſaliua hoīs ſaturi· Rñdet ꝙ illa ſaliua ē ſine vi ſcoſitate cibi q̄ ſolet ingroſſare ipām ſaliuā hoīs pleni· ¶

¶ Queritur vn̄ ꝓuenit ſaliua hoīs· rñdet ſꝫ naturales ꝙ venit a ſpumatib⁹ ipi⁹ pulmonis vbi ſcd̄m medicos ē ſedes flecmatis ¶ Quare aīalia multū coeūtia vt apꝛi ſūt multū ſputoſa . rñdet ꝙ tūc pulmo ⁊ coꝛ ſūt in maximo motu libidinis ꝰ generat̄ in eis multū de materia ſputo ſa ¶ Quare auicl'e nō hn̄t ſaliuā. rñdet ſcd̄m arıſt . in li. de aīalib⁹ qꝛ hn̄t pulmonē valde ſiccū ergo nō hn̄t ſputū

¶ Quare epilentici. i. qui ſubmergūtur ꝓpꝛio ſāguine ⁊ caduci ſputeſcūt rñdet ſcd̄m medicos qꝛ materia peccās eſt in cerebꝛo. ſed ſi vomit tūc materia peccans eſt in ſto macho. ſꝫ ſi multū mingūt tūc materia peccās eſt in vijs vrine . ſed ſi ſpermat ſcāt tūc eſt in vaſis ſeminalibus et ergo medici ſcd̄m hoc faciunt euacuare materiam ¶

¶ Quare lingua aliqn̄ pdit vſum loquēdi· rñdet ex vl tima particula amphoꝛiſmoꝝ ypocratis ꝙ ex paraliſi vl

ex apoplexia. i. ex subita sãguinis effusione hoc euenit scz de humore grosso ⁊ etiã aliquãdo ex infectiõe spũs animalis in media cella cerebri qui nõ mittitur ad linguam vt p vocis expressionem varie passiones actũ declarãt vt patet in glosa ibidem et hoc intendit Galienus

¶ Quare fructus añ maturatiõz sũt insipidi vl' amari et post maturatiõz sũt dulces. Rñdet' qr sapor insipidꝰ causat' ex frigiditate ⁊ defectu caloris in humido grosso Sz sapor dulcis causatur ex sufficiẽti calore vñ in fructibus maturis humidũ ẽ subtile ⁊ p calorẽ solis subtiliatũ ideo ꝓut frequenter tunc fructus sunt dulces Sed ante maturationẽ humidũ ẽ ad huc grossum ⁊ nõ subtiliatũ a calore solis ergo tunc fructus sunt amari

¶ Quare magis delectamur in dulci sapore ꝙ amaro vel in alio Rñdet' ꝙ natura iocunda delectat' in dulcedine Ratio qr dulce ẽ calidũ ⁊ hũidũ et p caliditatẽ hũiditates supfluas dissoluit· Et p hũiditatẽ abluitur imundicia Sz sapor acetosus siue stipticꝰ vl' põticus ꝓpt' frigꝰ in ipso p̃dominãs nimiũ ꝯstringit ⁊ pũgit ⁊ mẽbra offẽdit in purgatõe ergo nõ delectamur in illo sapore· qr medici volũt ꝙ hoĩes ĩ estate ⁊ in vehemẽti calore nõ debent cõmedere aliq̃d amarꝝ Ratio ẽ qr amaritudo generat calorẽ· sz solũmodo in hyeme debemꝰ cõmedere amara et ergo dicit Arest. in libro de nutrimẽto et nutribili ꝙ dulce est amicum nature et maxime nutrit

¶ Quare sapor acetosꝰ plus icitat ad appetitũ ꝙ alius Rñdet' ꝙ sapor acetosus ẽ frigidꝰ ⁊ infrigidat modo frigidi ẽ appetere ⁊ attrahere ⁊ ideo causat appetitũ · Nota ꝙ nouẽ sũt species sapoꝝ quoꝝ tres sũt a calore et tres a frigore ⁊ tres a tẽperato medio ¶ Quare de spũ aereo plus attrahit ꝙ extrahit· Rñdetur p arest· ad alexandrũ in libro de motu cordis ꝙ in ſte ptes aeris inspirãtur ⁊ ptrãseũt nutrimẽtũ cũ spiritibꝰ vitalibus q̃ inter

pulmoné ɔtinétur ⁊ ergo tam diu aial nõ suffocat̃ q̃ꝫ diu aeré in pulmone ꝑcipit et sic aliqua pars in ea cõtinetur ¶ Quare aer expirando ⁊ expulsus videat̃ cũ tũ aer ꝑ se sit inuisibilis ꝓpt̃ sui raritaté. Rñdet̃ ꝙ aer inspirat⁹ admiscitur fumositatib⁹ ipsius cordis ratiõe quaꝝ efficit̃ grossus et videtur cui⁹ experiétia é qꝛ tꝑe hyemali maxi me videm⁹ anhelitũ qꝛ frigus aeris ɔstringit anhelitum mixtũ fumositatib⁹ ⁊ sic in grossatur ⁊ ɔdésatur ⁊ ꝑ ɔñs videtur ¶ Quare aliq̃ homies hñt feditũ anhelitũ rñdetur scd̃m medicos ꝙ aliqñ ꝓpt̃ malos fumositates stomachi alquãdo ꝓpt̃ corruptioné spiritualiũ membroꝝ vt pulmonis et ergo anhelitus leprosorum est ita infe ctus ꝙ inficit auicl'as ꝓpinquas qꝛ interiora ipsoꝝ sunt maxime corrupta vt patet ex diffinitione a cõstantino data qꝛ lepra est nutriméťũ omniũ mébroꝝ cũ putrefa ctione earũdé et icipit in sãguine et terminat̃ in mébris ¶ Quare leprosi sũt rauci·rñdet̃ ꝙ in eis instruméta vocalia sũt corrupta ¶ Quare hoies raucescunt· rñdetur ꝙ ꝓpter reuma descédés de cerebro replés cãna lia pulmonis. vł aliquãdo ex apostematibus in guture seu ex reumate in collo congregato

¶ Quare oés femelle inter omnia aĩalia graciliores ⁊ subtiliores hñt voces q̃ꝫ viri dépta sola vacca. Rñdetur scd̃m Are.quinto de generatione aialiũ ꝙ ꝓpter ɔstricti onem viaꝝ ⁊ artereaꝝ vocaliũ.i. vbi aer intrat. ꝑ quas vox format̃ vt patet in simili· qꝛ fistula minor acuti⁹ so nat q̃ꝫ maior.sic etiã in mulieribus via vocalis ꝓpter fri giditaté ɔstringitur ⁊ artatur qꝛ frigidi é ɔstringere· sed in viris illa via ex calore viri aperitur et ampliat̃ et ergo in viris grauius sonat qꝛ caloris é aperire seu dissoluere Etiã dr ꝙ mulieres hñt voces mollioces ꝓpt̃ hũiditaté pulmonis et debilitaté caloris cordis Etiã iuuenes et in firmi eadé de causa hñt acutas voces ⁊ é cã naturalis q̃

re masculus in principio sue creationis profert a·i·vocem grossiorem sed femella e.i. vocem leuiorem vt vult Laborintus cum dicit masculus a profert ¶ Quare in viris et in mulieribus vox mutatur tempore pubertatis ut dicimus iste est in mutatione et maxime contingit tempore spermatis in viris et tempore crescendi mamillarum in mulieribus vt dicit Arestoteles quinto de animalibus Respondetur per eundem quod tunc remittitur principium vocis seu relaxatur et hoc declarat in simili de corda remissa que grauiter sonat Etiam declarat ex alio quia animalia castrata vt capones spadones et ennuchi que habent voces molliores propter priuationem testiculorum ¶

¶ Quare homines raucescunt ex inspectione luporum Respondetur secundum Aristotelem quod lupus est animal valde et maxime frigidum in cerebro vnde habet caput graue ergo videns homines spiritus visibilis dirigitur ad eum attrahendo aliquid de frigiditate ad pectus eius modo ex illa frigiditate pectus constringitur vbi sunt instrumenta vocalia sic non potest digerere illas fumositates et expirantur ab eo in aerem et sic ille aer circumstans inficit et alius aer iterum inficitur et sic vsque ad hominem. Tunc aer iste infectus ab homine attrahitur et facit eum raucum Etiam dicitur quod lupus est animal multum vorax vt patet in libro de animalibus quia auide assumit cibum et comedit vna vice tantum quod contentatur per dies tres et sic lupus aperiens os suum emittit humores crudos grossos et indigestos a quibus aer inficitur propinquus qui aerem alium iterum inficit et sic deinceps donec peruenit ad hominem quo inspirato homo inficitur eodem modo sicut basiliscus qui emittit humores venenosos ab oculis homines inficientes ¶ Quare homo inspiciens lupum lupus non raucescit Respondetur quod homo non est ita maliciosus et frigidus vt lupus Hic propter similem rationem mouetur tale probleuma.

¶ Quare interfectus sanguinescit interfectore presente respondetur hoc est opus diuinum et non naturale quia sanguis clamat vindictam super interfectorem sed tamen si esset aliqua naturalis causa

tūc nō esset aliqua alia ꝙ̄ illa qꝛ infectoꝛ ꝑpetrati scele
ris recolēs maxime dolēs pnia duct⁹ ⁊ sic maxime estu
at ꝓpter forte imaginationē quā desuꝑ habet sic ꝙ oēs
spūs ei⁹ ꝯmouent̄ ⁊ ebulliūt· ⁊ sic ad instrumēta visus ac
cedūt ⁊ ibi exeūt ꝑ radios visuales ocl'oꝝ vbiqꝫ ad obie-
cta·s. vulnera q̄ si recētia sūt stati saguinē emittūt· Scḋo
hoc fit cū iuuamine aeris inspirati sic ꝙ talis expirat̄ ꝑ
vuln⁹ educēs sāguinē· Et sil'e ē de ocl'o menstruoso vbi
postea macl'a apparet dūmō ꝑ eū specl'm ē infectū. sꝫ alij
dicūt ꝙ hoc fit a nā cōi ad manifestādū crimē homicidij

Quare parue auicl'e pl⁹ vociferāt ⁊ cātāt ꝙ̄ magne vt
patꝫ sēsualit̄ de alauda ⁊ philomena· rn̄det̄ ꝑ arest· ꝙ spi
rit⁹ ꝑuaꝝ auiū ē leuioꝛ ⁊ mobilioꝛ ꝙ̄ magnaꝝ ꝗ parue
auicl'e facilit̄ ꝓcedūt in quocūqꝫ desideriū ⁊ sic frequēter
cātāt

Quare masculi plus cātāt ꝙ̄ femelle vt ptꝫ in
oīb⁹ aīalib⁹· rn̄det̄ ꝙ hoc ē ꝓpt̄ desideriū coitus ⁊ ergo
scḋm ꝯstātinū i libꝛo de coitu dꝛ ꝙ tūc spūs maxīe mouē
tur i coꝛpe ⁊ fit appetit⁹ coit⁹ Etiā rn̄det̄ ꝙ generalit̄ lo
quēdo de q̊libet aīali femelle sunt frigidioꝛes ꝙ̄ masculi

Quare apes vespes musce ⁊ locuste ⁊ multa talia aīa-
lia vociferāt cū nō hn̄t pulmonē nec instrumēta vocis.
Rn̄det̄ scḋm Arestotilē in libꝛo de inspiratione et respi-
ratiōe ꝙ in eis ē quedā pellicula ad quā spūs pulsās fa
cit talem sonū ⁊ ergo mirabiliter sonat talis sonos

Quare pisces nō vociferāt· rn̄det̄ ꝑ Aresto. scḋo de
aīa ꝙ pisces nō hn̄t pulmonē sꝫ solū bꝛācas nec etiā coꝛ
ergo nō indigēt inspiratione aeris ⁊ ꝑ ꝯsequēs non vo-
ciferant quia scḋm Aresto. scḋo de anima vox est reper-
cussio aeris in spirati

De Collo

Quare aīal hꝫ collū. rn̄det̄ scḋm arest. in libꝛo de aīa
lib⁹ ꝙ collū ē sustētamentū capitis vnde scḋm ipsū col-
lū est mediū inter caput ⁊ coꝛpus vt ꝑ ipsum ⁊ eius cer
uices ⁊ neruos tanꝙ̄ ꝑ vias medias motus ⁊ sens⁹ coꝛ
poris transleg antur ⁊ ꝑ ipsum tanꝙ̄ ꝑ quandā distātiā

cor maxime calidum a cerebro elongatur

¶ Quare aliqua aialia carēt collo vt pisces serpētes ⁊ alia reptilia. Rndet̄ φ talia aialia carēt corde ergo non indigēt tali distātia de qua dictū ē. Aliter rñdet̄ φ immo habēt collū ⁊ nō est valde distinctū a corde et capite ¶

¶ Quare collū sit osseū. rñdet̄ scd̄m Are. vt eo fortius pōt caput sustētari. etiā ideo qꝛ spina dorsi in collo ꝯiungitur cerebro ⁊ inde recipit medullā ⁊ ē eiusdē substātie cum cerebro ¶ Quare quedā aialia hn̄t colla longa vt Grues ⁊ Ciconie et sic de alijs. rñdet̄ scd̄m Are. qꝛ talia aialia acquirūt sua nutrimēta in ꝓfūdo ergo indigent lōgis collis Sic etiā quedā aialia hn̄t breuia colla vt nisus et accipiter qꝛ talia animalia sūt rapatia ergo ꝓpter fortitudinem breui collo indigent ⁊ etiam patet de boue qui est breuis colli et ergo fortis. ¶

¶ Quare collum sit ꝯcauū et maxime in anteriori pte circa linguā. rñdet̄ φ ibi sūt duo meatus vnus deferēs cibū ad mēbra nutritia vt ad stomachū et ad epar ⁊ talis secūdū medicos dicit̄ ysofagus a fagin grece qđ ē cōmedē latie

¶ Quare arterea vocalis sit annulosa. Rñdetur φ est ꝓpter flexibilitatem que ꝓducit bonā resonantiā. ¶

¶ Quare pullus decollatus diu mouet̄ ⁊ hō decollatus statim iacte immobilis Rñdet̄ φ pullus ⁊ silia aialia habent neruos strictos et sic in eis spūs motiuus moratur diutius post decollationē. sed homines ⁊ similia habent neruos lōgos et amplos. et ergo spūs motiuus ab ipsis cito recedit et ꝑ ꝯsequens nō possūt mouere corpus

¶ De humeris et brachijs ¶ Quare hō habꝫ humeros et brachia. rñdet̄ scd̄m Aresto. in libro de aialibus φ ꝓpter delationem et portationem oneris ¶

¶ Quare brachia sunt rotūda. Rñdetur φ hoc ē ꝓpt velocitatē maiorem motus ⁊ operationis quia hec figura motui ē apta vt patet ꝑ Arestotilē Primo celi ¶

¶ Quare brachia sūt grossa valde Rñdetur ꝑ Aresto

tilē ꝙ hoc est ꝓpter fortitudinē ad leuandū ⁊ ad portandū ꝯstringendū seu pugillandū Sic etiā ossa eorū sunt valde grossa qꝛ ibi est multū de medulla seu materia medullosa ne cito corrūpanť brachia Sed medulla in paruis ossibus nō potest ꝯtineri ita bene sicut in magnis

¶ Quare dolētes vľ infirmi denudāt vľ detegāt brachia et etiā laborātes in agone. rñdeť scđm ypocratem in libro ꝓnosticorū quia in talibus mors est ꝓpinqua et est signum mortis Ratio quia ibi est dolor maximus q̄ facit brachiorum denudationem

¶ Quare in aliquibus infirmātibus brachia gracillāť .i. subtiliātur vt in ydropicis et freneticis. rñdetur scđm medicos qꝛ mēbra sibi ꝯpaciunť ⁊ ergo vno dolēte oēs hūores ibi ꝯcurrūt in doloribus p̄dictis nā capite dolēte hūores brachioꝝ currūt ad caput ⁊ brachia gracillātur.

¶ Quare aialia bruta nō habēt brachia Rñdeť ꝙ habent anteriores pedes loco brachioꝝ vľ ꝓ brachijs Aliter. Rñdeť et melius qꝛ oīa aialia hñt organa aliqua ad pugnandū ⁊ ad defendendū vt lupꝰ dentes vacca cornua equi pedes posteriores volatilia rostra et alas. sed solus hō hꝫ brachia ad pugnandū ¶ De manibus

¶ Quare solus homo habet manꝰ ⁊ animal ei simile vt simea. Rñdeť ꝙ manus ē organū organorū vt dicit Arestotiles Tertio de anima quo maxime hō indiget qꝛ multe sūt opationes q̄ ꝑ manus fiūť ⁊ nō ꝑ alia organa

¶ Quare aliqui sūt ambe dextre .i. vtentes vtraqꝫ manu ꝓ dextra Rñdeť ꝙ ē ꝓpť multitudinē caloris cordis ⁊ ꝓpter sufflationem eius calidā que facit sinistram ita abilem sicut ⁊ dexteram et ergo tales homines sunt ꝓcul dubio bone complexionis

¶ Quare mulieres nō sūt ambe dextre sicut viri vt dicit Ypocras circa vltimā particulā amphorismoꝝ circa finē. Rñdeť scđm Galienū ꝙ hoc ē ideo qꝛ calidissima mulier sana. frigidior ē frigidissimo viro sano ⁊ dicit no

tāter sana qꝛ si febꝛicitaret tūc dictū nō esset verū quia in tali casu mulier calidioꝛ esset viro caliditate accidentali.

Quare digiti sunt articulosi. Rn̄detur scd̄m Arestotilem in libꝛo de animalibus ꝙ ꝓpter aptitudinem recipiendam et ad tenendum receptum.

Quare quilibet digitus tres habet iuncturas seu articulos ꝛ pollex tm̄ duas Rn̄detur ꝙ pollex etiā hꝫ tres articulos seu iūcturas·sed tertius ꝯiūgitur bꝛachio ꝛ ergo fortioꝛ ē ꝙ̄ alij digiti vt patet ex noīe eius qꝛ dicitur pollex a polleo et a lex id ē virtus qꝛ scd̄m Aresto. maioꝛis est virtutis cum etiā maioꝛ sit in quātitate

Quare digiti dextre man⁹ sūt subtilioꝛes ꝙ̄ sinistre vt vult egidius. Rn̄detur ꝙ ꝓpter caloꝛem in tali parte dominātem qui facit maioꝛem subtilitatem

Quare digiti sunt grossioꝛes ante cibū ꝙ̄ post cibū vt dicit Albertus· Rn̄det scd̄m oēs medicos ꝙ hō ieiunus repletus ē malis humoꝛibus ꝛ fumositatib⁹ diuersis·que ingrossant oīa mēbꝛa. Et etiā digitos· Sꝫ cū illi humoꝛes sūt ꝑ cibū expulsi sic digiti magis gracilāt ꝛ eadem de causa hō ieiunus est grauioꝛ ꝙ̄ homo cibatus vt patet expꝛesse de nauigātibus. Et p̄ potest reddi foꝛtioꝛ ratio qꝛ post cibum caloꝛ a mēbꝛis exterioꝛibus delegatur ad interioꝛa ꝑ digestionē cibi ꝛ ergo membꝛa exterioꝛa gracillātur·sed post digestionē cibi econuerso dirigitur ad mēbꝛa exterioꝛa ꝛ ergo tunc ingrossantur

Queritur quare aliq̄ homīes sūt magis graciles in sinistra manu ꝙ̄ dextra sd aliquod opus faciendum Respōdetur ꝙ in illis coꝛ non influit dextro lateri caloꝛem sed plus sinistro ꝛ sic etiā operatur in sinistro manu subtilitatem et gracilitatem

De Unguibus

Queritur vnde generātur vngues Rn̄detur scd̄m Galienum in cōmento ꝓnosticoꝝ ꝙ ex fumositatibus resolutis ingredientibus extremitates digitoꝝ que aere

exteriori exsiccantur et in cornu rec[..]untur

Queritur quare vngues senum nigrescunt ꝛ pallescunt Respondetur quia tantum calor cordis deficit, quo deficiente ipsorum pulcritudo deficit

Quare hoies iudicet̄ bone cōplexionis vl' male scd̄m dispositionē vnguiū. rn̄detur qꝛ vngues testātur sup̱ bonitatē vl' maliciā cordis. ergo etiā cōplexionis. qꝛ si sunt rubei testātur sup̱ colericā bene temperatam. Sed si aliqualiter sunt inclinati cū rubeo colore ad nigredinem testātur sup̱ sanguineā cōplexionem. Sed si sūt crocei coloris uel nigri testantur super melancolicam

Quare aliquādo macule albe apparēt siue generantur in vnguibus Rn̄detur ꝙ nutrimenta vnguium sunt diuersificata quia aliqua pars flecmatis est admixta. ergo ex tali flecmate macula ista causatur

Quare oīe aial gardiens pedib⁹ hꝫ vngues vl' vngulas vl' aliqd̄ ꝓportionabile vt ptꝫ i auiculis solū curuas vngues habētib⁹ ꝛ i equis quoꝝ pedes subferrant̄ et illa regula scd̄m Arestotilē ē vera exceptis natantib⁹. vt ptꝫ in auca vl' in aneta q̄ carēt huiusmodi vnguib⁹ in natiōe quia naturaliter vngues sunt graues ꝛ sic impedirent ea per grauedinē Et sic ratio potest elici ex dictis

De pectore Quare pect⁹ sit ꝯcauū. rn̄det̄ secūdū Arestotilē qꝛ ibi ē sedes spiritualiū mēbroꝝ q̄ membra sūt nobilissima vt cor ꝛ pulmo. vt ergo ista custodiantur a lesione necessariū est vt pectus sit concauum

Quare homo inter omnia aialia habet latissimū pectus vt dicit Arestotiles. rn̄detur ꝙ spiritus in homine sunt debiliores et subtiliores Ergo requirunt regionem ampliorem in qua possunt contineri vt est pectus

Quare pectora auiculaꝝ sūt rotūda ꝛ acuta Rn̄det̄ qꝛ sūt in ꝯtinuo motu. modo figura acuta ꝛ orbicularis motui ē apta vt patꝫ. uij phisicoꝝ Itē quare ea q̄ di-

ligimus ad pectus trahimus Rñdet ꝙ ꝓprior locus cor dis est sub pectore. ergo illa que cor amat ad pectus tra hit ꝓpter vicinitatē cordis applicando amatū amanti

¶ Quare mulieres sūt breuioris pectoris ꝙ̄ viri rñdet. qꝛ in viris ē caliditas q̄ naturaliter sursū mouet· superio ra viri ingrossādo· ⁊ ea ampliādo ergo magnū pect⁹ ē si gnū aīositatis vꝫ p Arest i phisonomia vbi declarat hoc de leone ⁊ tauro Sed in mulierib⁹ frigiditas dñatur que naturaliter mouet deorsū ⁊ ergo dicit Aresto. ꝙ mulier cadens frequēter cadit sup culū qꝛ culisterea eoꝝ ingros santur ex frigiditate descendente. Sed vir frequenter ca dit super pectus

¶ De mamillis

¶ Quare mamille sunt posite supra pectus Rñdet ꝙ pectus ē series cordis calidissimi ergo ibi mamille gene rantur vt menstruum ad eas missum. calore cordis vici ni. citius decoqueret· ⁊ in materiam lactis ꝯuerteretur

¶ Quare in aliīs animalibus mamille sūt infra pect⁹ sed in muliere sunt supra pectus Rñdetur quia mulier ē bipes. ergo mamille existentes infra. impedirent eius trā situ. Sed alia animalia quatuor pedes habent ergo ipsa non impediūtur in eoꝝ trāsitu vel motu progressiuo

¶ Quare viri nō hñt tā magnas mamillas sicuti mu lieres Rñdet qꝛ in viris nō generātur mēstrua nec ibi est vas mēstrui deputatum Tamē dicit Arestotiles ꝙ viri hñt paruas mamillas ⁊ mulieres paruos testiculos.

¶ Queritur que mamille sūt magis valētes pueris la ctātibus· an parue vel magne. an mediocres Rñdetur ꝙ in magnis calor est diffusus ⁊ dispersus ergo ibi nō ē bo na digestio lactis Sꝫ in paruis ē vnitus ⁊ fortis cū oīs virtus vnita ē fortior seipsa dispsa ⁊ p ꝯsequēs ibi ē bo na digestio lactis ergo sunt meliores ꝙ̄ magne Sꝫ me diocres sunt optime exquo oīe medium ē optimū

¶ Quare in tredecimo ⁊ in decimoquarto āno mam

ille incipiūt crescere vt dicit Albertus ⁊ tumeri ⁊ igrossa
ri. rn̄detur p Arestotilē in de generatione animaliū quia
tūc puella efficitur pubes ⁊ menstrua in ea incipiunt au-
gere ⁊ fluere vt dicit Arestotiles q2 in eadem etate puel-
larum crescunt mamille. ⁊ virorum spermata

¶ Quare mamille mulierꝝ generātiū abbortū id ē pue
rū qui egreditur mortuus ex vtero matris vt dicit ypo-
cras in scd̄a particula amphorismorꝝ mollescūt. Rn̄det
scd̄m glosā ibidē q2 tūc menstruū non fluit ad mamillas
a quo fetus deberet nutriri ergo tunc mollescunt

¶ Quare mulier impregnata ꝯcipiēs masculū in vtero
dexterā mamillā h3 duriorē q̄ sinistrā rn̄det scd̄m ypo-
cratē ꝙ masculi ꝯcipiūtur in dextro latere matricis ergo
tūc menstruū fluit ad dexterā mamillā ipsā indurādo.

¶ Quare mulieribus impregnatis lac fluens de mam
illis significat debilitatē fetus Rn̄detur scd̄m Aresto. q2
lac ē ꝓpriū nutrimentū fetus in vtero ⁊ ergo qn̄ lac fluit
signū ē ꝙ fetus non nutritur ⁊ ex hoc vtiqꝫ debilitatur

¶ Quare dura mamilla ꝓdicit sanitatē in puero existēte
in vtero. Rn̄detur q2 menstruum ꝯuertitur in lac. ⁊ tale
lac sufficiēter nutrit fetū ⁊ ex hoc arguitur eis fortitudo.

¶ Quare mulier hab3 tm̄ duas mamillas ⁊ aliqua bru
ta vt porca et canicula hn̄ decem vl' plures. rn̄det q2 fre-
quenter mulier ꝯcipit masculū vel femellā et huic sufficit
vna mamilla vl' due. sed aīalia bruta hn̄t multas scissu-
ras ꝓcreātes multos fetus ergo hn̄t multas mamillas.
primo fetui primā scd̄o. scd̄am. ⁊ sic de aliis p ordinem

¶ Quare tpe impregnatiōis mamille sunt dure ⁊ alio
tpe sūt molles. Rn̄det q2 tūc inflant ⁊ tumescūt sicut vte
rus q2 multa hūiditas mēstrualis fluit ad eas q̄ alio tpe
manet in matrice ⁊ expellitur p locum deputatum

¶ Querit p quē modū lac mamillarꝝ venit ad matricē
Rn̄det scd̄m ypocratē vbi sup̄ ꝙ mamilla h3 collibātiā

cū matrice ⁊ quasdā venas quas abscindunt obstitrices tpe ptus et p illas lac fluit ad vmbilicū puerorꝝ ⁊ capiūt nutrimentū p vmbilicū vñ aliq̄ dicūt ꝙ puer existens in vtero nutrit̄ p os· sʒ hoc ē falsū· qꝛ si sic tūc stercorisarent iterꝝ hoc falsū ē qꝛ nō videt̄ vbi dimitūt urt illa stercora ·

Quare lac egrediēs de māillis spissū ⁊ grossū. ⁊ nō multū fluidū. ē signū masc'li existēs i vtero. Sʒ lac aquosū ē signū femelle· rñdet̄ ꝙ mulier gestās masculū ē fortioris caloris qui digerit ip̄m lac inspissādo Sʒ in mulieribus habētib⁹ femellā nō ē tātus calor ergo manet indigestū et aquosū ⁊ fluidū supnatās. si ponitur sup aquā.

Quare lac sit albū cū tn̄ mēstruū sit rubeū exquo generat̄ Rñdet̄ primo qꝛ sanguis nō bn̄ decoct⁹ recipit formā albā vtʒ de carne cuius ꝓprius color ē alb⁹ Alit̄. Respōdet̄ qꝛ q̄libet humor q̄ generat̄ i aliquo mēbro assilat̄ tali mēbro i colore iquātū p̄t. sʒ qꝛ caro mamillarꝝ ē alba ergo ⁊ hūor lacꝭ ē alb⁹ Quare vacca dat copiose lac p̄ aliis aialib⁹. Rñdet̄ ꝙ vacca ē aial multū vorax et vbi multū recipit de nutrimēto ibi multū generat mēstruū qꝛ lac nō ē aliud nisi menstruū de coctū ⁊ dealbatū ergo etiam in ea multū generatur de lacte

Quare lac nō sit sanū vt dicit ypocras scd̄a pticula amphorismorꝝ· rñdet̄ sʒ glosā ibidē ꝙ ꝓpt̄ mltas causas est insanū Prima ē qꝛ qn̄qꝫ coagulatur in stomacho· ex qua vlterius malus anhelitus efficitur Sed ypocras ponit remediū in loco allegato dicēs si tertia pars aque admiscetur lacti tūc nō ē nociuū. ⁊ hoc intelligit̄ de qua fluuiali Alia cā qꝛ lac aliqn̄ in stomacho acetescit ⁊ excoquitur ⁊ iterꝝ ex eo generant̄ mali hūores inficiētes anhelitū

Quare lac presertim dolentib⁹ caput nō valet· rñdetur s·d̄m ypocratē vbi supra ⁊ scd̄m glosā ibidē qꝛ lac cito trāsit in multā fumositatē ⁊ multa habet de materia terrestri que fumositas ascēdens ip̄m caput facit dolere

Quare lac ē ita cōueniens nutrimentū infantibus ⁊

pueris. Rñdetur q2 ẽ naturalis eorũ cibus ⁊ ꝯsuetus q2 etiã in vtero nutriebant tali cibo ergo ẽ eis conueniens.

¶ Quare lacticiniũ tpe partus vaccaꝝ sit bonũ. rñdet q2 tũc lac ẽ multũ spongiosũ. ergo tpe illo multas fumositates expellit et quodãmodo ẽ vna purgatio tali tpe.

¶ Quare lac in mulierib⁹ coeuntibus destruit pueꝝ lactantẽ. Rñdet scdm Arest. in libro de aialibus ꝙ tpe coitus subtilior et melior pars lactis vadit ad vasa feminalia ⁊ ad matricem et peior pars manet in mamillis que destruit pueꝝ ¶ Quare lac mulieꝝ fuscaꝝ sit melius ꝙ̃ albaꝝ Rñdetur q2 fusce mulieres sũt calidiores aliis. ergo calor digerit nutrimẽtũ sufficient ⁊ sic lac meliorat

¶ Quare in eadem mẽsa simul cõmedere lac ⁊ pisces ꝓhibitũ est a medicis. Rñdetur q2 maxime disponũt ad leprã q2 ambo sũt flecmatice nature tam lac ꝙ̃ pisces.

¶ Quare auicule nõ hñt lac neqꝫ mamillas. Rñdet q2 mamille impedirẽt eis volatũ. Etiã pisces nõ habẽt mamillas uel lac q2 ipsi emittũt lactes vt dicit. Arestotiles in libro de generatione animaliũ q2 femella emittit poligranum et masculus sup addit lactes sic ꝙ eorũ species eternantur p successionem indiuiduorum

¶ Quare aialia hñt dorsa Rñdet p Arest. ꝓpter tres causas. prima vt dorsum esset via neruoꝝ a spina dorsi extensorũ p totũ corpus vt ptꝫ sufficiẽter in suspensis qñ sũt lacerati tũc ad huc nerui dependẽt in spina dorsi Secũda causa est vt esset custodia mẽbrorũ molliũ in corpe existentiũ vt stomachi epatis pulmonis ⁊ sic de aliis Tercia causa est vt esset fundamentũ omniũ ossium q2 videmus ꝙ alia ossa vt coste figũtur in spina dorsi

¶ Quare hõ inter cetera aialia habet latũ dorsũ ita ꝙ etiã nullũ aial pͥter hoieꝫ potest ꝯuenient iacere in dorso Rñdet q2 pectori lato correspõdet dorsũ latũ Si hõ ha

beret dorsū acutū vt alia aīalia illud esset indecēs et inepta dispositio .ergo requiritur q habet dorsum latū

¶ Quare hō iacens in dorso habet horribiles visiones Rńdet q tūc meatus seu neruus fantasie ē apert⁹ q̄ ē in anteriori parte cerebri. et ergo hō tūc fantasiatur· vł alia ratio qr hō iacens in dorso habet se ita vt hūores pturbātur et mouētur vbi ē fātasia. et ergo fantasia pturbatur

¶ Quare malū est iacere in dorso rńdet scd̄m medicos q hoc disponit ad lepram· epilepsiā· maniā. et ad incubū Ubi nota q mania ē infectio anterioris partis cerebri cū priuatione imaginationis. Sz incubus in pposito ē passio cordis cum aliquis se in sompno suffocari putet et putet aliquid iacere sup ip̄m qd libēter remoueret·

¶ Quare spina dorsi habet multos articulos. et mlta mēbra qui aput medicos spōdilia dicūtur· Rńdetur q pter flexibilitatē ipsius dorsi qr sine illis articulis flexiones fieri nō possūt neq motus vt patet p Arestotilem in libro de motibus animaliū et ergo dicentes q elephas nō hz mēbra dicūt male qr tūc nō posset se mouere.

¶ Quare spina dorsi in piscibus fracta pisces cito moriūtur· Rńdetur q spina dorsi in piscibus est locus cordismodo cor ē primū viuēs et vltimū moriens vt patet in libro de longitudine et breuitate vite. ergo lesa spina dorsi pisces non possunt viuere

¶ Quare lesa medulla hō faciliter moritur. Rńdet q medulla venit a cerebro qd est vnū mēbrū principale vt patz in duobus primis· qr medulla seu nucha est alba sicut cerebrū. Scd̄o qr alie medulle nō hn̄t cutē neq pelliculā· Sz nucha habet duplicem pelliculā sicut cerebrū scz piam matrē et durā matrē Et etiā circa spinam dorsi sūt quinq vene q̄ scd̄m medicos dicūt emoroides ab emois grece qd ē sāguis latine. ideo modicū vidēdū ē de venis emoroidarum.

De fluxu emoroido

¶ Quare aliqui viri patiūtur fluxū emoroidarū. Rñdetur q sunt melācolici ergo multū in eis generat̃ de melancolia q2 frigida sūt qui primo mittūtur ad splenē ꝛ ꝓpeꝫ maiorem melācolie ꝛ ibi ꝓpter sāguinis multitudinē retineri nō pōt. ergo mitt̃ ad ipmā dorsi vbi sūt aliq̄ vene que terminant̃ i dorso ꝛ in collo Et qñ ille vene valde replētur sāguine melācolico. tūc aperiūtur vie nature ꝛ exijt ille sāguis scił in mēse vt menstruū mulieris scił exijt ꝛ tales viri ꝑ talē fluxū ꝓseruātur a magnis infirmitatibus vt ab ydropica peste ¶ Quare iudei indifferēter paciuntur talē fluxū Rñdetur primo theologice q2 ipsi tpe passionis christi clamabāt. Sāguis ei⁹ sup nos ꝛ sup filios nr̃os. Et ergo dicit̃ in psalmo ꝑcussit eos in posteriora dorsi Aliter Rñdetur magis naturaliter. q2 iudei vescūtur cibarijs flecmaticis ꝛ frigidis ex quibus cibarijs generat̃ sāguis melācolicus. qui ꝑ fluxū emoroidarū expurgatur. Alia ratio naturalis q2 dicit Arestotiles in de celo ꝛ mūdo q motus facit calorē et calor digestionem vt patet quarto metheorоꝝ. Sꝫ iudei non sunt in motu ꝯtinuo vel in labore nec in conuersatione hominū. Etiā ideo q2 sunt in magno timore q2 timēt nos vlcisci passionē nr̃i saluatoris. ꝛ hec oīa in eis frigiditatē faciunt et īpediūt digestionē. ꝛ ergo iteꝝ in eis generat̃ multus sanguis melācolic⁹ Qui in ipis tūc tpe mēstrui expurgatur

¶ De corde ¶ Quare cor ꝛ pulmo dicūtur mēbra spūalia. Rñdetur vuomō q a spū. q2 spūs vitalis in corde generatur. sed illa responsio nō videtur valere. q2 sic etiā epar et cerebrū erūt mēbra spūalia. qd̄ est falsum q2 epar ē membrū nutritiuū. Sed cerebrū animatiuū. sed tamē ꝯsequētia patet q2 spūs vitalis generat̃ in epate et spūs aīalis in cerebro Et ergo rñdet̃ q cor ꝛ pulmo ideo dicunt̃ mēbra spūalia quia i eis recipitur spūs ꝛ aer. vel dicuntur spiritualia ꝓpter eorū impassibilitatē respectu

alioꝝ mēbꝛoꝝ. ergo ipſa ꝑ quandā pelliculā diuiſa ſunt ab alijs membꝛis nutritiuis vt a ſtomacho

¶ Quare pulmo ſit ita rarus ſeu ſpongioſus. Rn̄det ꝙ ibi aer melius poteſt recipi ꝓ cordis refrigerio et expulſione ſupfluarum fumoſitatū· quia ſcd̄m Areſtotilē in libꝛo de inſpiratione et reſpiratione pulmo eſt flabellum cordis ſeu ventilabꝛū ⁊ ſicut follis inſpirando inflatur ⁊ expirando cōpꝛimitur et cōtrahitur Sic ſimili mō pulmo inſpirat aerē dando refrigeriū cordi ⁊ iſpirat et expirat nec coꝛ ſuffocet̄ ꝑ nimiā caliditatē aeris inſpirati

¶ Quare caro pulmonis ſit alba rn̄detur ꝙ ꝓpt̄ eandem cauſā qꝛ ē in ꝯtinuo motu· Etiam ſolet queri quare ſola animalia habētia coꝛ habēt pulmonē et non alia Rn̄detur ꝙ pulmo nō ē membꝛū ꝑ ſe ſed ꝓpter aliud ſcꝫ ꝓpter coꝛ ergo ſi aīal carēs coꝛde haberet pulmonē tunc ſupflue et fruſtra eſſet. modo natura non ꝑmittit hoc qꝛ natura nō deficit in neceſſarijs nec abundat in ſupfluis

¶ Quare aīalia nō habētia pulmonē carent veſica vt dicit Areſt· Rn̄detur qꝛ talia nō recipiūt aquā potabilem vt potū ſuū. vt cibū facerēt feruere. ſed ꝓpt̄ temperamētū cibi ergo carēt veſica et etiā vrina vt ꝑꝫ in auiculis Quaꝝ q̄dā ſimpliciter nō bibūt vt falco niſus accipiter

¶ Quare coꝛ ſit in medio animalis. Rn̄detur ꝙ ideo vt aliq̄liter oīnibus mēbꝛis influat vitam et ergo cōparatur ſoli. qui ē ſituatus in medio planetaꝝ vt alijs planetis influat lumē et ergo pitagoꝛici dicentes celū eſſe magnum animal dixerūt ſolem eſſe coꝛ illius animalis.

¶ Quare in ſolo homine coꝛ ſituatur in ſiniſtro latere rn̄det̄ vt caloꝛ coꝛdis obtēpet frigiditatem ſplenis. nam ſplen ē ſedꝛs melācolie qui etiā in ſiniſtro latere collocat̄

¶ Quare inter omnia membꝛa coꝛ p̄mo generatur vt dicit Areſtotiles· Coꝛ ē pꝛimū viuēs ⁊ vltimū moꝛiens Rn̄det̄ ſcd̄m Areſt. in libꝛo de iuuentute et ſenectute qꝛ

coꝛ est pꝛincipiũ ꝛ oꝛigo vite et omniũ mẽbꝛoꝝ ꝛ sine il-
lo nullũ membꝛũ viuere potest Nota scd̃m phisicos de se
mine in matrice ꝯtento pꝛimo generatur quedã pellicu-
la circundãs ipm semen post hoc generatur spũs foꝛma
tiuus qui ex subtilioꝛi sãguine pꝛimo facit coꝛ et de san-
guine minus subtili successiue facit epar. de sãguine gros
so et frigido facit medullam et cerebꝛum

¶ Quare aĩalia parui coꝛdis sũt audatioꝛa ut dãma
qd̃ ẽ aĩal valde moꝛdax. Rñdet̃ qꝛ in coꝛde parui aĩalis
caloꝛ ẽ bñ adunatus ꝛ vehemens ꝛ sanguis adueniens
citius in tangendo ipm calefacit ꝛ ad alia mẽbꝛa moue
tur spũ calefactiuo mediãte quo audacitatẽ eis tribuit.

¶ Quare animalia magni coꝛdis sũt valde timida vt
lepus Rñdetur ꝙ caloꝛ est ibi diffusus et dispersus ꝛ nõ
potest calefacere sanguinem ad ipsum coꝛ concurrentem
Et sic ibi timoꝛ generatur

¶ Quare in coꝛde magnoꝝ aĩaliũ vt ceruoꝝ ꝛ hominũ
scd̃m Albertũ est quoddã os. Rñdetur p Arestotilẽ ꝙ
ideo vt sit fundamentũ motus ꝯtinuum ipsius coꝛdis qꝛ
scd̃m eundem in libꝛo de motibus animaliũ in quolibet
motu ẽ quidam fluxus et quies

¶ Quare coꝛ ꝯtinue mouetur. Rñdet̃ scd̃m arest. in li
bꝛo de motu coꝛdis ꝛ p Galienũ ꝛ Egidiũ qꝛ ibi spũs ge
neratur qui ẽ subtiloꝛ aere qui ꝓpter maioꝛẽ rarefactio-
nem querit locũ amplioꝛẽ replẽdo ꝯcauum ipius coꝛdis
Ex quo sequit̃ dilatatio coꝛdis. ꝛ qꝛ coꝛ est terrestre er-
go cessãta ipulsione partes eius cessant. et tendũt ad cen
trum ꝛ magister Galienus ponit experientiã de glande
Si glans ponat̃ ad ignẽ caloꝛ ignis eius humiditatẽ re
soluit in fumũ qui est maioꝛ et rarioꝛ humiditate. Et er-
go maioꝛẽ locũ occupat. ꝛ sic nõ potest manere in testa
ergo ipsã eleuat ꝛ facit ab igne saltare. sic cõfoꝛmiter est
de coꝛde Vñ nota Coꝛ aĩalis est triangularis figure ali

quo modo ꝛ partē minorē habet versus sinistrā ꝛ maiorē versus dextram ꝛ in parte minore se ꝯtinue aperit ꝛ claudit et sic ē in ꝯtinuo motu primus mot⁹ apud medicos vocatur Diastole. scꝫ motus constrictionis siue clausionis vocatur sistole ex quibus duobus motibus fit pulsus in toto corpe quē medici in venis artereis sentiunt.

¶ Quare animalia magni cordis sunt macra. Rūdetᷣ quia calor cordis egrediens de corde consumit humiditatem aquosā que humiditas oportet vt ꝯuertatur in pinguedinē ꝛ vt frequēter mulieres sunt pinguiores ꝙ viri qꝛ habēt multū de humido et sūt humidioris cordis.

¶ Quare caro cordis sit cōpacta et spissa. rūdetᷣ ꝙ in re densa et bene cōpacta calor fortiter recipitur vt etiam patet in aliis. Aliter Rūdetur ꝙ cor sua calidiiate obtemperat frigiditatem cerebri

¶ Queritur quare cor est calidissimū in toto animali. Rūdetur qꝛ ibi materia spissa ꝛ densa ē et bene cōpacta et calor fortiter recipitur vt patet i silicibus Etiā alia ratio. qꝛ cor sua caliditate obtemperat frigiditatē cerebri.

¶ Queritur. quare cor sit principiū vite. Rūdetur qꝛ in eo generatur spūs vitalis qui ē sedes vite. vñ secundū Augustinū in libro de differētia spūs et anime. Cor habet duos ventres scꝫ dextrum et sinistrum. dextrū enim ventrem plus habet de sanguine ꝙ de spiritu quia spūs generatur ad viuificandum totum animal.

¶ Queritur quare cor sit rotundū ꝛ habet figurā piramidalem. rūdetur scđm Arestotilē ꝙ figura rotūda nō habet angulos vt materia nociua corpori ibidē possit retineri Aliter rūdetur scđm Arestotilē qꝛ figura rotunda est motui apta et ideo figura rotunda scđm Arestotilem methaphorice agononia dicitur ab a quod est sine et gonos angulos quasi sine angulo

¶ Queritur quare in solo corde ꝑ excellentiam fit san

gnis. Rñdetur q2 sanguis ē in co tanq̄ in proprio loco vel tanquā in efficiente qđ alij dicūt de epate · vñ Cor a nullo mēbro recipit sanguinem sed alia mēbrā ab eo·

¶ Quare aliqua aīlia nō hñt cor. rñdetur q̄ Licet nō habēt cor tamē habēt ꝓportionabile cordi vt patet de piscibus et anguillis qui spinas dorsi habent ꝓ corde·

¶ Queritur quare vt videmus ad sensū in brutis animalibus vt in aucis et ī pullis capite ipsis amputato cor adhuc pulsat et viuit. Rñdetur q̄ spūs vitalis diucius manet in eo q̄ in alijs mēbris eo q̄ cor ē principiū vite et vltimū moriēs vt dicit Arestotiles in de senectute ⁊ iuuētute· ergo cor diutius pulsat ⁊ mouetur q̄ alia mēbra

¶ Quare omne animal carens corde vl' ꝓportionabile cordi caret sāguine vt patet in musecis· Rñdetur quia cor est principium sāguinis. modo deficiente causa deficit et effectus ¶

¶ Quare pulsus cordis certius iudicat̄ ī dextro latere q̄ in sinistro. rñdetur q2 calor cordis ibi facit maiorem abilitatē ⁊ calorē· ḡ ibi plus sentitur q̄ in sinistro latere

¶ Quare cor aliquādo sincopisat vt patet in caducis et in epilēticis. rñdet̄ scđm Cōstantinū in libro de stomacho q̄ hoc fit ex defectu sui ipius et pelliculaꝝ quibus cooperitur. quibus tūc infectis cor sincopisat· ⁊ aliquando fit ex infectione membroꝝ vicinoꝝ· vñ qñ ex orificio stomachi exit humor venenosus ille ledit cor ⁊ mēbra sibi vicina et tūc illa inducūt sincopisationē cordi Notandū scđm Arest. dispositio cordis maxime cognoscit̄ ꝑ pulsū cordis. q2 pulsus velox magnus et frequēs cognoscitur siue testatur suꝑ caliditatē cordis ⁊ suꝑ bonā cōplexionem. Et pulsus tardus ⁊ debilis tastatur suꝑ frigiditatē cordis ⁊ maliciā cōplexionis. vñ mulieres in quantū sūt sane hñt tardiorē ⁊ debiliorē pulsum q̄ viri. Et hoc etiā patet ꝑ alias causas vt infra patebit ¶ De stomacho

¶ Quare stomachus est amplus · Rñdet scđm Are-
stotilem in libro de animalibus q2 in eo cibus vt in olla
primo decoquitur et digeritur vt purum ab in puro separet
Et ergo p multitudiné cibi natura ampliat stomachum

¶ Quare stomachus est rotūdus Rñdetur scđm Con
stantinū in libro de stomacho. q2 si haberet angulos tūc
in illis cibus nociuus maneret ⁊ sic hō nunq̄ febribus
careret qui tamen humores eleuantur ⁊ ꝯsumunt et non
absconduntur ꝓpter eius rotunditatem ¶

Quare caro stomachi sit multū neruosa et sensibilit
Rñdet scđm Arestotilé. ⁊ Constantinū q2 nerui sunt di
latabiles ⁊ extensibiles. ⁊ ergo stomachus tépore reple
tionis dilatatur ⁊ tempore famis constringitur· ergo na
tura sagax disponit neruosum stomachum ¶

¶ Quare stomachus digerit. rūdet ꝓpt caloré in eo ex
istenté qui calor ꝓuenit a mébris vicinis. scz ab epate et
corde q2 videmus in fabrica q̄ calor ignis seperat etro-
genia vt schoriaz a ferro aurum a cupro argentū a stanno
sic etiā ī digestione p calorem fit seperatio puri ab in pu-
ro· Et talis digestio est quadruplex scđm medicos ¶

Quare stomachus amplectitur epar vt patet ad sen
sum. Rñdetur scđm Constantinū vt§. q2 epar est valde
calidum q2 dicitur a pir qđ est est ignis vt ergo sua cali-
ditate iuuat ad digestionem igitur circundat ipsum ¶

¶ Quare cōmuniter paciamur plus frigus post pran
dium q̄ ante. Rñdetur quia tunc totus calor vadit ad
stomachum ꝓ digestione facienda ⁊ sic partes exteriores
infrigidātur calore priuato frigus incipit

¶ Quare post prandiū immediate sit malū studere· re
spondetur quia cū calor debet laborare ꝓ imaginatione
studij tūc nō laborat ꝓ cibo digerédo. ⁊ sic cibus ꝑma-
nebit crudus iō scđm medicos· hō prius debet spaciari
post prādiū ad centū passus vł scđm vulgares ad mille

¶ Quare mulieres ⁊ maxime impregnate primo ⁊ tertio mense hñt appetitũ inordinatũ edendo argillã carbones pisces ⁊ sic de aliis. rñdetur scdm Constãtinũ vbi sup̃ q2 quales sũt hũores in stomacho illaꝝ mulieꝝ. ꝯsimilia nutriméta appetũt. Et q2 in mulieribus impregnatis sũt putridi et corrupti humores replentes stomachũ. ergo appetunt similia. Cũ omne simile applaudat suo simili.

¶ Quare stomachus carnes valde pingues tarde digerit. rñdetur q2 tales sũt aliene nature natantes in stomacho. mõ optima digestio fit i stomacho i ꝓfũdo vbi carnes pigues nõ possũt veire ⁊ ergo tales sũt multũ sõpnoléti post esũ pinguiũ carniũ q2 in eis digestio retardatur.

¶ Quare stomacho infirmo oĩa alia mébra hñt se male ⁊ eo sano meli9 sũt singl'a mẽbra disposita. rñdetur scdm Constãtinum in principio sui libri. q2 stomachus habet coligantiã cũ cerebro. corde et epate q̃ sunt membra principalia ergo ipso doléte oĩa dolent Aliter rñdetur q2 impedita prima digestione alie digestiones impediũt nã in p̃ma digestione principiũ ẽ infirmitatis sc3 in stomacho.

¶ Quare iuuenes citius esuriunt q̃ antiqui. rñdetur vt dicit ypocras p̃ma particula amphorismoꝝ ⁊ Gallien9 ibidẽ in cõmento q2 iuuenes triplici cibo indigẽt. primo ꝑt incrementũ. Scdo ꝑpter restaurationẽ vite. Tertio ꝑt ꝯseruationẽ vite. Aliter rñdetur q2 iuuenes sunt calidiores senibus eo q2 seniũ est frigidũ ⁊ siccũ scdm Are. in libro de generatione aialium et ergo calor in iuuenibus plus digerit ⁊ p ꝯsequens plus appetũt

¶ Quare medici p̃cipiũt q2 existẽte appetitu cõmedẽdi nõ debet tardari. rñdetur scdm auicẽnã q2 tollerare famẽ stomachi ẽ eũ malis ⁊ putridis hũorib9 repleri quos attrahit ad se loco cibi vt patet p experientiã cũ ieiunam9 in nocte appetitũ cõmedẽdi habem9. Sz sequente nocte minime ergo ẽ signũ q2 stomachus ẽ repletis malis hũo

ribus et maxime orificiū eius que repletio non est vera sed mendax et propter hoc sumpto modico cibo regreditur statim appetitus et ergo dicūt vulgares pro cōmuni prouerbio quod os sit trufator quia licet fuit corruptus tamen sūpto primo cibo appetitus reuertitur

¶ Quare consiliū medicorum ē hō comedēs debet cessare cū appetitu Rñdetur scdm Auicennā quia qñ stomachus nimiū repletur tūc cibus supernatabit in eo qd ē valde periculosum Alia causa quia sicut lingua multa frigida suffocāt ignē seu natura igneū sic cibaria suffocāt calorē naturalem et ergo optima medicina ē vti modestia et tēperamēto in cibo et potu· vñ v̄sus. Si vis esse sanus sit tibi parca manus. pone gule metas vt sit tibi longa etas

¶ Quare alio et alio tpe anni appetūtur alia et alia cibāria vt in hyeme carnes bouine et vaccine et porcine. In estate p contrarium carnes subtiliores ·vt vituline agnine Rñdetur quia cōplexio variatur scdm tēpus anni vtz p Albertum in libro sex principiorum Aliter rñdetur et melius quia hoc est propter qualitatē ipsorum temporum quia frigus hyemis facit meliorem digestionē quia ventres calidiores sūt in hyeme propter frigus circūstans vt dicit ypocras prima particula amphorismorum et Arestotiles primo metheororum

¶ Quare cib⁹ nō debet esse nimis calidus vt piper zinciber. rñdetur quia cibus calidus adducit sāguinē et disponit ad leprā sic ecōuerso cib⁹ frigid⁹ mortificat et congelat sāguinē. Etiā cibus nō debet esse acetosus quia ille cito inducit senectutē. Item cibus non debet esse nimis conditus quia ille adurit interiora et post cibū oportet illum potare multū vt post alleca cruda Item cibus nō debet esse nimis dulcis quia dulcedo maxime constipat venas

¶ Quare sit bona consuetudo caseū comedere post prandiū et pira post oia fercula imediate· Rñdetur quia caseus ratiōe terrestreitatis et malicie tendit ad fundū stomachi

et sic deprimit carnes et ille cibus digerit o͞es a͞lios s; se ipsū digerere nō pōt· sic etiā dicitur de piro Notandū de caseo Caseus recēs ceteris ē laudabilior· sed caseus uet⁹ siccus et salsus ē pessim⁹ cito faciēs dolorē capitis ꝛ epa tis facit ꝯstipationē. Et de quāto fuerit veterior de tāto deterior. vñ v͛sus Caseus ē nequā digerit o͞ia se ꝙ.

Quare post pisces sit bonū comedere nuces vt dicit metrista. Post pisces nuces post carnes caseus assit Re spōdetur qꝛ pisces aliquādo sūt venenosi qꝛ sunt difficilis digestionis et faciliter putrescunt ꝛ corrūpuntur ꝛ nu ces iuuāt ꝓ digestione qꝛ sūt mediocriter calide Alia ra tio qꝛ sūt qñꝙ venenosi vt dictū ē modo nux ē remediū ꝯtra venenū. ergo pisces tēperātur ꝑ nuces ꝛ sic sanum est sumere nuces post pisces Sed tamē notāda est regu la de piscib⁹ qꝛ si pisces debēt esse ꝯueniētes tunc debent esse de aqua clara ꝛ petrosa et nō fetida non lutosa nec quieta. vñ v͛sus Currāt ꝑ aquā mundā claramꝙ petro sam. Sint cocti vino pisces cū petrocillino

Quare cibus nouus multū nocet stomacho vt in fe sto pasce multi ledūtur ex nouo cibo. Rñdetur qꝛ talis cibus nimis auide comeditur ergo replet stomachū sed qꝛ stomachus difficulter pōt digerere istū cibum ꝛ sic ex eius imoderata comestione mult imoriūtur qꝛ ett regula Galieni et ypocratis ꝙ gula interficit plures ꝙ͞ gladi⁹ ideo sumopere valet paucitas cibi ꝛ potus

Quare sit malū pausare i mēsa ꝛ paulati diuersa ci baria ꝯmedere Rñdet qꝛ qñ vltimū p̄sentat tūc p̄mū in cipit digerere ꝛ sic ptes i digerēdo nō assimilātur et cib⁹ decoctus corrūpitur ꝛ hoc bñ ꝑpendūt gallici qꝛ ad ma ius duo vel tria fercula cōmedūt. Est tamen notāda re gula de ordine cibariorum quia si plura habentur fercu la quorum quedam sunt subtilia i digestione sicut caro pulloꝝ edoꝝ vituloꝝ oua mollia et sorbilia ꝛ huiusmodi

tūc illa subtilia debēt p̄cedere· Sȝ grossa vt caro seiorū vaccarū porcoꝝ assatura porcina vel vaccina oua dura in patella frata debent post comedi· Ratio qꝛ si subtilia postponerentur tūc ip̄s cito digestis impedirent digestiones alioꝝ ⁊ tūc subtilia iā digesta violēter retinerētur et in stomacho corrūperent̄ ex quo sequitur eructuatio nausia fastidium ⁊ dolor ventris dolor capitis ⁊ magna sitis

Querit̄ quid melius ē stomacho potu aut cibo. Respōdetur q̄ potus citius digeritur q̄̄ cibus ⁊ cib⁹ ē magis materialis ⁊ ꝑ cōsequens nociuū est in eadem mensa comedere lac et vinum qꝛ dispoūnt ad lepram

Quare bonū ē potare ad prādiū· rn̄det̄ q̄ pot⁹ tēperat cibū ⁊ reddit eū aptū digestiōi qꝛ olla repleta carnib⁹ aut piscib⁹ si nō hȝ hūiditatē tūc sequitur illius pulmenti ⁊ olle destructio Et stomachus habȝ se sicut olla decoquēs cibū ergo a medicis ē ꝯsultū inter prandia potare·

Quare bonū sit cenā dimittere serotinā· rn̄det̄ q̄ ideo qꝛ ibi nō seq̄tur spaciū ⁊ motus ⁊ sic cibus nō intrat ꝓfūdū stomachi sȝ remanet indigestus ⁊ sic inducit nocumēta ⁊ bonū est facere cenā breuē ⁊ modicā vn̄ Cena leuis cena breuis sit ratio q̄ molesta magna nocet medicina docet ē res manifesta. Ex magna cena stomacho fit maxima pena vt sis nocte leuis sit tibi cena breuis

Quare ieiuno stomacho vinū bibere ē valde inconueniens. rn̄det̄ scd̄m auicēnā q̄ talis sobria potatio vini dat magnū periculū in cerebro ⁊ q̄n̄qꝫ inducit morbū caducū vl̄ apoplexiā Quare aquā frigidā multū bibere est valde periculosū· rn̄det̄ q̄ vnū ꝯtrarioꝝ expellit et impedit reliquū vtȝ ꝑ Aresto· primo de generatiōe sed quia aqua est summe frigida ergo veniens ad stomachū impedit digestionem ⁊ calorem digerentem

Quare bibere de nouo musto sit valde periculosū ipsi stomacho· Rn̄det̄ qꝛ ē indigestibile· ergo multū inflat

ventrē sic aliqualiť ꝓuocat dissēteriā .i. fluxū ventris sāguineū vn̄ v̄sus Impedit vrinā mustū soluit cito vētrē Sȝ de vino bono bibere est ꝯueniēs . vn̄ v̄sus Vinū sit claꝝ vet⁹ subtileq̄ matuꝝ. Ac bene lіpbatū soluēs moderamine sumptū ¶ Quare statim post prandiū laborare sit ꝓhibitū a medicis iuxta hūc v̄sū. Post mēsā pausa nec eas nec stas sine causa Rn̄deť ꝙ hui⁹ triplex ē ratio Prima ꝙ mot⁹ post prandiū ledit virtutē digestiuā et sic cib⁹ indigestus depelliť Scd̄a causa q2 motus post prandiū facit vt mēbra crudū attrahūt cibū qd̄ statim est causa egreditudinis Tertia causa q2 mot⁹ facit cibū descendere anteq̄ꝫ digeriť ⁊ si hoiez ꝯtingeret ābulare post prandiū tūc paulatī debet motū incipere Sed post cenā motus ē bon⁹ q2 post cenā cito sequiť sōpnus ergo parū est spaciandū vt p hoc cibus intrat ꝓfundum stomachi

¶ Quare de mane an̄ prandiū sit bonū spaciari rn̄deť q2 talis motus dat mēbra ꝯgrua ⁊ cōmoda ipi spaciāti q2 calorē naturalē fortificat et facit descendere supfluitates stomachi . et ꝙ̄ dicit Auicēna . dimittēs exercitiū et motū incurrunt eticā et ille motus patet in hys metris. Ante cibum perge fit motus primus moderate Post cenam stabis aut passus mille meabis

¶ Quare scd̄m doctrinā Auicēne ⁊ ypocratis vomere sit valde sanū. Rn̄deť scd̄m eos q2 purgat stomachū ab omi hūore nociuo nā ibi expellitur materia pessima . scȝ glauca vľ viridis que si in stomacho maneret febrilia pericula induceret Etiam scd̄m Auicennā vomitus purgat oculos clarificat caput et mundat cerebrum

¶ Quare sōpnus valde fortificat stomachū ⁊ virtutē digestiuā Rn̄deť q2 in sōpno vadit calor nāis ad intra digestionē fortificādo ⁊ hoc fit magis i sōpno q2 calor in vigilia manet circa loca sensuū ⁊ in toto corpe dispsus

¶ Queritur quare hō patitur infirmitates .ita vt cib⁹

⁊ potus a stomācho receptus in eadē qualitate ⁊ quātitate ꝑ inferiora expellitur. Rn̄detur ꝙ hoc ē ꝓpter debilitatem virtutis naturalis scꝫ appetitiue seu attractiue digestiue retentiue et expulsiue ꝗ̄ infirmitas lienteria vocatur. Nota differentiā inter lienteriā dyarream ⁊ dissinteriam. vn̄ v̄sus Cruda lien simplex dien sed sāguine dissen

De sanguine

Quare omne animal habens sanguinē. necesse ē habere epar. Rn̄detur sm̄ Aristotilē ꝙ sāguis primo generatur in epate eo ꝙ epar est sedes sāguinis scd̄m aliquos medicos ⁊ traditur a stomacho ꝑ quasdam venas principales a quo generatur talis sanguis

Quare sāguis sit rubeus. Rn̄det̄ q2 assimilatur mēbro in quo generatur scꝫ epati. qd̄ est rubei coloris. Et etiā sāguis est dulcis Ratio Quia est digestus et coctus et parū terrestreitate admixtus et sic causat salsedinem vt patet scd̄m philozophum in libro metheoroꝝ

Quare mulieres hn̄t spissiorē sāguinē ꝙ̄ viri. rn̄det̄ ꝓpter frigiditatē inspissātem. frigus em̄ sua natura condensat coadunit. ꝯstringit vel congelat vt patet quarto metheororum

Quare sāguis venit ad totū corpus ab epate vł per quē modū. rn̄detur ꝙ ꝑ venas principales vt ꝑ epaticā sephalicā medianam et ꝑ venas principales. ⁊ ꝑ venas capitales de quibus patet in libro amphorismorum

De vrina

Queritur quomodo vrina venit ad vesicā cum tamen sit clausa. Aliqui dicūt ꝙ sudando ⁊ hoc nō videtur esse veꝝ cū vrina non sit mortificatiua vt patet ꝑ Egidiū ergo aliter. Rn̄detur ꝙ semi pellicula que est in vesica aperitur ⁊ ꝑ eam intrat vrina ⁊ q2 illa pellicula ē duplata ⁊ econuerso clauditur vt dicit Teophilus. vrina est nunctius non fallax q2 testatur supra sanitatē ⁊ egritudinē aīalis vt dicit ypocras i libro

a mphorismorum quod homines habent de mane vrinam albam et ante prandium rubeam et post prandium candidam et similiter post cenam Et multi sunt colores vrine de quibus nihil ad presens.

¶ Quare ydropisis venit ab epate. respondetur secundum Constantinum quod virtus digestiua in epate non potest materiam grossam conuertere in quatuor humores. sed conuertitur solum in aquam que tumescit et inflat hominem et maxime ventrem.

¶ De felle ¶

¶ Quare animalia habent fel. Respondetur quia ibi recipitur humor colericus qui suo acumine multum iuuat viscera ad expellendum superflua et etiam iuuat ipsum stomachum in digerendo.

¶ Quare icteritia venit a felle. respondetur videlicet ad sensum quia humor fellis est glaucus et croceus. igitur cum pori fellis obstruuntur tunc ille humor non potest intrare sacculum fellis sed miscetur cum sanguine vadens per totum corpus inficiendo cutem

¶ Quare equus mulus azinus et coruus non habent fel. Respondetur secundum Arest. in libro de animalibus. quamuis illa animalia sic dicta non habent fel in sacculo. habent tamen fel dispersum per paruas venas ¶ De splene ¶

¶ Quare splen est caro nigra vt patet ad sensum. Respondetur secundum Arestotilem loco preallegato. quod splen causatur ex materia terrestri id est nigra modo effectus assimilatur sue cause. Aliter Respondetur secundum medicos. quia splen est reseruaculum melancolie: modo melancolia est nigra nam dicitur quasi nigra colera

¶ Queritur quare homo habens magnum splenem sit macer. Respondetur quod talis splen multum trahit ad se materiam que debet transire in pinguedinem. et ergo per oppositum homines parui splenis pingues efficiciuntur

¶ Queritur quare splen facit ridere vt dicit ysidorus Splene ridemus felle irascimur corde sapimus iecore amamus et cerebro sentimus vt etiam tangit Ebrehardus aplo de vbis. Cor sapit pulmo loquitur fel commouet iram: respondetur

valde nãliter qz splen attrahit ad se melancoliã eo ꝙ est ꝓprius ei⁹ locus. que melãcolie ē causa tristicie et illa ibi ꝯsumitur et sic deficiēte causa deficit et effectus. Qz melã colia ē causa tristicie ptz p Arest. in ꝓhemio de aia. et er go illa ꝯsũpta sequit̃ oppositũ tristitie· scz risus ⁊ gaudiũ Et eadē de causa fel· facit irasci qz colerici sũt iracũdi qz multũ hñt de hũore fell̃. Et nõ ꝓlucidiori itellectu illorũ Qz quatuor hũores sũt in hoie· scz sãguis. colera flecma ⁊ melãcolia. quõꝝ quilibet habet speciale reseruaculũ et mẽbrũ speciale in quo seruat̃ ⁊ ꝯseruatur. vñ ex parte ma terie sicce ⁊ calide generat̃ colera q̃ vadit ad vel vbi habz locũ in aliquo saccl̃o. Sz ex parte materie frigide et sicce generat̃ melãcolia q̃ vadit ad splenē tãꝗ ad suũ recepta culũ scd̃m medicos Sz ex pte materie frigide ⁊ humide generat̃ flecma qđ vadit ad pulmonē tanquã ad suũ re ceptaculũ vl̃ scd̃m medicos ad splenē. Sz sãguis q̃ ē no bilissimus humor dicitur generari in epate. et ibi videtur esse suus locus ꝓprius

Sequitur De coytu

Queritur quare coeunt aialia. rñdet̃ scd̃m Auicēnã scd̃o de aia sup istã lr̃am naturalissimũ opeꝝ. In viuēti bus ē generare sibi sil̃e in specie ꝙ sit ꝓpt̃ ꝯseruationem speciei qz si coytus nõ esset oẽs species dudum perissent

Queritur Quid sit coitus Rñdetur ꝙ coytus est mutua actio maris et femine per instrumenta deputata ad seruandam speciem Et ideo dicunt theologi qñcunqz coytus non fit ꝓpter generationem sibi similis tunc est maximum peccatum

Queritur quare coytus tẽperatus sit ꝯueniēs saltē quibus licitũ est· rñdetur scd̃m Auicennã ⁊ Constãtinũ in libro de coytu ꝙ coytus alleuiat corpus et animã ex hilarat. caput ⁊ sensum ꝯfortat ⁊ auferat multas egritu dines melãcolie. qz expellit fumũ spermatis ĩ cerebro et

expellit materiã apostematicã et ĝ scđm Auicennã tertio canonis. ex dimissione coyt⁹ :aliquãdo causat tenebrositas oculorũ et vertigo capitis. vñ semp sperma viri ultra debitũ tẽpus retentum ꝯuertitur in venenum

¶ Queritur. quare distẽperatus coytus et nimis assiduus sit nociuus Rñdet ꝙ destruit visum corpus exsiccat. Quia dicit. Arest. scđo de generatiõe aĩaliũ luxuria ẽ emissio pure hũiditat ⁊ cerebꝝ ꝯsumit ⁊ etiã ẽ expertũ Qꝛ inducit febres acutas scđm Auicennã et maxime abbreuiat vitã scđm Arestotilẽ de lõgitudine et breuitate vite et Albert⁹ declarat de passere. qui ꝓpter nimiũ coytum tantum venit ad tres annos

¶ Quare melancolicis et colericis ⁊ vniuersalit̃ hominibus macris valde nocet coytus. Rñdetur qꝛ eos multum exsiccat cũ de se sunt sicci ipsis etiã inducit siccitatem ꝑ oppositũ flecmaticis et sãguineis ꝓdest coytus vt dicit Auicenna. qꝛ in eis multũ est de tali materia que necessario a natura expellenda est. Omnis tamen Arestotiles dicit ꝙ omne animal pingue sit pauci spermatis et seminis quia materia transit in pinguedinem

¶ Quare femelle animaliũ brutoꝝ non appetũt coytũ post impregnationẽ Rñdet scđm Albertũ ꝙ tunc matrix femine est clausa et menstrua tunc sunt retenta. ergo appetitus circa illa cessat

¶ Queritur quare tunc mulieres et equa post impregnationẽ appetunt vt dicit Arestotiles in libro de animalibus. Rñdetur scđm Galienũ de muliere. Recordatio iuuat ad coytũ qꝛ mulieres recordãtur ad dclectationẽ i coytu precedenti habitam. et sic coytum appetunt. Sed de equa. Rñdetur qꝛ est animal multũ comedens ⁊ habet i se multas fumositates distemperatas qꝛ appetunt aliud sperma eo ꝙ omne simile appetit suum simile

¶ Queritur quare repleto corꝑe non est coeundũ Re-

spōdet scđm Arestotilē. q2 ꝓibet digestionē similiter non est bonum ventri famelico quia ille coytus valde debilitat corpus animalis ꝛc

¶ Queritur quare non sit bonū post balneū coyre. q2 tunc pori sunt aperti et calor p totū corpus dispersus. ergo coytus sequēs balneū maxime infrigidat ipm corp⁹.

¶ Queritur quare post vomitū ꝛ post solutionē ventris minime valet coytus Rn̄detur q2 est valde periculosum facere duas purgatiōes in vno die vt dicit ypocras et Galienus. Sic est de coytu et solutione ventris cū renes p coytū purgātur et intestina p vomitum

¶ Queritur quare animalia agrestia i coytu sūt valde furibūda ꝙ patet in ceruis qui tūc maxime clamant ꝛ vociferant. ut etiā patet de azinis qui tunc solent insanire vt dicit Constantinus ex auctoritate Ipocratis. Respondetur quia tunc membra sunt maxime incensa ex appetitu venerio: quia natura laborat ad expellēdū superflua que in sensu disponunt ad iram ꝛ ad furorem. ergo post coytum sunt statim mansueta

¶ Queritur quare in coytu sit tanta delectatio. rn̄det quia coytus est opus despectū in se ꝛ totū malū et valde inmūdum ita ꝙ omnia animalia naturaliter ab horrent ipsum et si non fuerit tanta delectatio nunꝙ fieret actus coytus quia immundus est et maliciosus. ꝛ ergo natura in tali delectatione se diligenter exercet vt species rerum possent seruari

¶ Queritur quare frequēter coeūtes nō habēt tātam delectationē sicut raro coeuntes. Rn̄detur ꝙ hoc fit propter tres rationes. Prima quia meatus seminis est bene largus et amplus. ergo semen nō facit ibi moram ex cuius mora inducitur delectatio. Secūda causa: quia in illis semꝑ coeuntibus ꝓpter continuum coytum est paucitas seminis: et iterum nō facit delectationē Tertia cau

sa. quia in illis aliquando loco seminis emittitur sāguis crudus et indigestus vel alia materia aquosa et quia hec nō est calida. ergo talem delectationē in se non habent.

Queritur. vtrum coytus potest fieri p os. scz q aliqua animalia concipiunt per os vt dicunt quidā de cornicibus q osculando se rostro coeunt et concipiunt. Et quidā dicunt q mustela concipit et parit per os. Respondetur scdm Arestotilē in libro de animalibus q ille sermo est penitus falsus et est sermo fictus. quia licet columbe rostrisant se. tamen ex hoc non concipiunt et ex illo coeunt. Etiā quia mustela semp portat fetum suū de loco ad locū. et ergo putant q parit p os. vn̄ Arestotiles ita declarat et arguit. Quicquid intrat p os hoc digerendo cōsumitur. Sed semina intrāt p os. ergo semina digerēdo cōsumuntur maior patet quia non est dabilis instantia. sed ꝯsequentia tenet in darij. Sed diceret quis tamē beata virgo concepit per aurem. ergo possibile est q aliqua concipiunt per os Rn̄detur q hoc nō est naturaliter sed supnaturaliter et miraculose. et de illo nichil ad ꝓpositum Unde dicit Albertus magnus. quid mihi de theologia cum phisice loquor

Queritur vnde generatur semen viri. ibi dicitur q sūt ibi opiniōes opposite medicorum et philozophorum et dicūt quidā q sit humor supfluus quarte digestionis. Et aliq̄ dicunt q sperma sit sāguis purus a cerebro fusus et est decoctum et in testiculis dealbatum Sed alij dicūt q sit supfluum prime secunde et tertie digestionis. Sed quia similia sunt sudor vrina sputum flecma colera. et ergo dicit in de generatioe animaliū q sperma semp est superfluum vltimi nutrimenti. scz sanguinis per totū corpus dispersi. Sed tamē precipue diffūditur et dimittitur a mēbris principalibus. scz a corde epate et cerebro. et huius signū est quia talia membra in digestione virtutis semi

valis maxime debilitantur. Et ex illo patet quod coytus sit minime proficuus. sed tamen aliqui asserunt quod predicta sunt intelligenda de coytu excellenti sed non de coytu moderato. Notande sunt alique virtutes que lucide patent in his metris saltem quibus sit licitus: vnde versus Alleuiat corpus coytus moderamine factus. Quibus sit licitus quibus non est valde nociuus

Queritur quare semen viri sit album. cum tamen semen mulieris sit rubeum Respondetur quod in viris est album propter magnam caliditatem et est magis decoctum quia in testiculis dealbatur · quorum caro est alba sicut et caro mamillarum. Sed semen mulieris est rubeum quia est superfluum secunde digestionis que celebratur in epate quia epar est membrum rubeum igitur etc Aliter Respondetur quia menstruum est sanguis corruptus et indigestus ergo habet colorem sanguinis;

Sequitur paragrafus Queritur vtrum sperma descindatur

Queritur vtrum sperma descindatur a membris vel humoribus. Respondetur secundum aliquos quod a membris sicut dictum est Et hoc sic probant quia sensibiliter videmus quod claudus generat filium claudum· Et pater habens cicatricem generat filium habentem cicatricem vt dicit Aresto· in libro de animalibus. Et hoc non fieret si non esset decisio a membris· Sed tamen alij dicunt quod decisio fit ab humoribus quia fit ab vltimo nutrimento modo nutrimentum non est membrum sed humor Sed ad primam opinionem de patre truncato· Respondetur per Arest. in secundo de generatione animalium hoc fit propter imaginationem matris tempore coytus

Quare imaginatio matris de ethiope generat filium nigrum et hoc est verum de alijs opinionibus· vnde refert Albertus magnus quod quedam regina in coytu imaginabatur de vno ethiope in lecto depicto cum imagine magno et distorto et sic concepit et pepit filium nigerrimum Ad hoc respondetur secundum Auicennam quod imaginatio de casu facit hominem cade

re. Et de lepra facit hoiẽ leprosum Sic etiam in ꝓposito imaginatiua est superior formatiua fetus et precipit formare tale quale imaginatum est

Utrũ semẽ viri ingreditur substantiã ⁊ materiã fetus Rñdetur ꝙ vtrũqꝫ semen tam mris ꝙ̃ pris materialiter intrat substantiã embrionis. qꝛ vt lac coagulatũ intrat substantiã casei ita habet se sperma vt coagulum et menstruũ plenitudinẽ habet lactis. Sed illa opinio non videtur valere ergo. rñdetur ſm Arest. ⁊ in alios philozophos ꝙ semẽ viri nõ intrat in substantiã fetus ꝙ ꝓbatur sic. qꝛ sic materia et causa efficiens coinciderẽt qd̃ est ꝯtra philozophũ. Sꝫ ꝯsequẽtia tenet qꝛ semen viri non intrat substãtiã fetus eo ꝙ ẽ principiũ efficiens ipsius pueri sicut domificator est causa efficiẽs et principiũ ipsius domus Item ex alio ꝓbatur qꝛ eadẽ ẽ materia nutrimẽti ⁊ generationis scd̃o de aĩa qꝛ ex eisdẽ sumus et nutrimur. ideo sperma nõ potest esse materia nutrimẽti ſm Auerroim. vñ scd̃m rei veritatem est ita ꝙ semina ambo clauduntur in matrice. Et semen viri disponit semẽ mulieris ad receptionem forme seu anime quo facto cõuertitur in rubeum ⁊ exaltatur per poros matricis qd̃ patet quia solum meustruum est materia fetus

Quare matrix auide ⁊ cupide attrahit semen qꝛ narrat Auerrois ꝙ quedam puella existẽs in balneo vbi vir spermatizauit. Et ab attractione seminis illa puella cõcepit et peperit. Rñdetur ſm Auerroim ꝙ matrix a natura specifica attrahit ipm̃ semẽ vt adamas ferꝝ ⁊ agates calibem. Sic attrahit ipm̃ ad suã ꝑfectionẽ ꝓpriam

Quare mulieres hñt mẽstrua. rñdet̃ scd̃m medicos qꝛ sũt frigide respectu viroꝝ. ẽgo totũ nutrimentũ nõ põt ꝯuerti in eius in sanguinẽ. ergo multa pars transit ĩ mẽstruũ. qꝛ omi in mense a qualibet muliere debite etatis et sana expellũtur. qꝛ ante tredecimũ annũ nõ fluũt. etiã de

co sana qz aliquē mulieres infirme nō patiūtur menstrua
¶ Quare mēstrua fluūt a mulierib⁹. rñdet̄ qz mēstruū ē materia venenosa. nam dicit Aresto. in de generatione aīaliū ꝙ mēstruū recēs ⁊ fluens si tāgit arborē vl̄ ramū arboris virentē talis arbor arescit et deficit ¶ Itē dicit Arest. si canis gustaret de mēstruo tertia die ē rabidus ⁊ stultus. Et si musce tāgunt ipo die moriuntur ⁊ ergo nã sagax omi mense expelli voluit a mulierib⁹ mēstruū tāꝙ inimicū vite et ꝯtrariū. ergo retentū in mulieribus vltra debitū tempus scđm Arestotilem inducit pessimas infirmitates. scz sincopim et extasim ¶
¶ Quare ante tredecimū annū nō fluūt menstrua. Respōdetur qz iuuēcule sūt calide. ita ꝙ bene digerunt totū cibū. ergo menstruū i eis nō generat̄ añ illud tēpus ⁊ per ꝯsequēs nō expellitur. Et hoc ē verꝝ nisi bonitas vel malicia cōplexionis ipediat. ¶ Quare mulieres post quinquagesimū annū nō paciūtur menstruū vt patet per Arest. in hiis metris Adde decē trinis mulieꝝ menstrua cernis. ꝑ quinquagita durat purgatio tota. Ibi rñdet̄ ꝙ mulieres veteres sūt steriles ergo nō hñt mēstrua Aliter Rñdet̄ ⁊ melius qz tūc natura est debilis ⁊ sic non potest ipm expellere ꝓ nimia debilitate. ergo generāt̄ in eis maxime quãtitates immūdicie in vna massa et sic efficiuntur ita immūde vt suo anhelitu inficiunt hoīes. ⁊ ergo tūc in eis tussis abundat ⁊ alia mala. ⁊ ergo scđm ꝯsiliū medicoꝝ abstinendū ē a talibus vetulis. ¶
¶ Queritur quare mulieres totaliter existētes venenose nō inficiūt semetipsas. Rñdetur qz venenū nō agit in seipsū sed i aliud sibi obiectum. Aliter Rñdet̄ ⁊ melius qz mulieres ꝯsuete sūt de tali materia ergo eis nō nocet Refert eñ Albertus magnus de quadā puella q̄ in colonia ad ipm ducebat̄ et comedit oēs araneas nil ei nocentes sed fuerūt sibi cibus aptissimus et dicit Arest. in libro de

regimine principū ad alexandrū regem et narrat sibi de quadā puella que in iuuētute fuit nutrita Veneno et su per illo dicit coumētator scd̄o phisicorū ꝙ quidā hoīes visitati fuerunt comedere venenum sic ꝙ erat eis cibus cottidianus.ꝛc.

Quare mulieres impregnate non patiūtur mēstrua Rn̄det ꝙ tūc mēstruū trāsit i lac ⁊ i nutrimētū fet⁹ ergo mulier ipregnata q̄ patit mēstruū hoc ē signū abortionis

Quare in trib⁹ p̄mis mēsib⁹ mēstruū mulieris ipre gnate ad huc fluit· Rn̄det ꝓpt paruitatē ⁊ nouitatē pueri qꝛ ad huc nō potest sumere totā materiā menstrualem

Quare femelle aialiū brutoꝝ vt volucrū pisciū non paciūt mēstrua.rn̄detur ꝑ arest.⁊ Albertum ꝙ in brutis gressibilibus menstruū transit in materiā piloꝝ.in pisci bus transit in squamas.⁊ in auib⁹ inplumas. Et q̄cunq̧ velit hoc ꝯsiderare bene potest · qꝛ inter bruta animalia femelle magis frequēter sunt irsute q̄ꝫ masculi et femelle pisciū magis sunt squamose.et femelle auium magis sūt pēnose et plumose Queritur quare menstruum recipit nomē a mense·rn̄det qꝛ ē spaciū tpis mensurandi motū lune·qꝛ luna motū suū ꝑficit in viginti nouem di ebus et quatuordecim horis mō luna habet dominiū su per humidū scd̄o metheororū sed qꝛ menstruū est humi dum.ergo capit de nominationē a mense nam humidū crescit luna cres ente et ipsa deficiente deficit

Quare quedā mulieres diucius paciūtur talē fluxū ⁊ quedā breuius.quedam ꝑ sex dies· quedā ꝑ septē. alie vero per tres vt frequēter in om̄ib⁹ . rn̄det ꝙ prime sunt frigidiores ergo plus generatur in eis de menstruo ⁊ ꝑ ꝯsequēs longiori tpe expellitur et alie sunt calidiores ·er go pauca generātur in eis ⁊ breui tempore expellūtur.

Queritur vbi reseruatur menstruū ante fluxū dicūt aliqui ꝙ in matrice, Sed Auerrois hoc reprobat ⁊ dicit

ꝙ matrix est locus generationis. sed tale mẽstruũ ad generationẽ nichil facit Respõdet ipe sicut dicebat de fluxu emoroidarum ꝙ quedam vena circa spinam dorsi ipa menstrua reseruat et huius signũ ẽ quia mulieres isto tpe maxie patiuntur dolorem dorsi ꝑpter eius expulsionẽ a natura

Queritur vtrum mẽstruũ ꝙ omi tpe expellitur et mẽstruũ de quo fetus generat sit idẽ. Rñdet ꝙ nõ, quia primũ ẽ impurũ et indispositũ ad generationem. sed scdm est valde purum et clarum quia sãguis ẽ clarus et aptus generationi.

Quare mulieres ipregnate tpe mẽstrui generãt filios leprosos et ibecilles. Rñdet ut patuit quia ẽ veuenosũ imo venenosissima ẽ mulier mẽstruosa mõ hoc patz i libro de causis cause relucẽt i effectibus. etiã p philosophũ. effectus gerit eqlẽ silitudinẽ sue cause g ille natus male disponitur

Quare mulieres vniformit nõ eodẽ tpe mẽsis paciũtur mẽstrua. quia quedã in nouilunio quedã in plenilunio que͂dã in defectu lune Rñdetur ꝙ hoc est ꝑpter diuersas cõplexiones mulierum. vñ licet oẽs mulieres respectu virorũ sũt flecmatice. tñ mulieres inter se sic se habẽt ꝙ vna est magis sãguinea et alia magis colerica. etc. Modo quelibet lunatio habet quatuor quadras. et ille quatuor hñt cõplexiones: Prima est sãguinea Scda colerica Tertia melancolica. et sic de alijs Mulier sanguinea patitur in prima quadra. colerica in secunda et sic de alijs

Quare mulieres sãguinee paciũtur fluxũ mẽstrui in prima quadra. Rñdet ꝑm Galienũ i libro amphorismorũ. et ꝑm Gwilbertũ in sex principijs ꝙ omẽ tale additũ suo tali facit ipm magis tale. ergo pma quadra lune mulieri sãguinee augmẽtat sanguinẽ. ergo tunc sic expellitur Etiã rñdetur ꝙ luna noua respicit iuuenes. quia tales sũt magis sãguinei q̃ senes iuxta hũc vsum Luna vetus veteres iuuenes noua luna requirit. Quare vt frequẽter oẽs mulieres in fine mẽsis patiunt mẽstruũ. rñde

tur q2 generaliter oēs mulieres sūt flecmatice. mō vltima quadra ē flecmatica. Aliter rñdetur ꝙ hoc ē ꝓpt defectū lune. ergo in eis frigiditas operatur ad multiplicandum illam materiā. ⁊ materia multiplicata tunc expellitur.

Queritur. quare i tali fluxu mulieres patiūtur dolores Rñdetur q2 est similis dolori strāguinee id ē ꝓieccionis vrine paulatim ⁊ guttatim. q2 sicut stranguinea que fit ex potu idigesto vias vrinales subtiles ledit sicut ↄtingit post balneū. sic etiā materia mēstrualis q̄ ē terrestris et indigesta ledit vias ꝑ quas digeri debet et transire

Quare post fluxū mēstrui mulier faciliter ↄcipit Respōdet q2 tūc melius ē disposita ad ↄceptionē q2 est mundata a mēstruis. Vñ vt legitur in exodo cū iudei essent in babilonia i breui tꝑe augmētabātur sup babilones huius nō fuit alia ratio naturalis nisi ꝙ viri iudei nō coiebant cū suis mulieribus nisi essent purificate et mūdate a menstruo et tunc sunt apte ad ↄcipiendum

Quare color mulieꝝ mēstruosaꝝ mutatur in palledinē. Rñdet q2 tali tꝑe calor recedit ab omibus mēbris exterioribꝰ ad mēbra interiora. ad iuuādū naturā ⁊ peliēdum menstrua q̄ priuatio caloris in facie facit palledinē Aliter rñdet q2 mēstrua sunt crudi hūores. ergo ipis fluentibꝰ hȝ decolorare faciē ⁊ ꝑ ↄsequēs inducūt palledinē

Quare mulier mēstruosa abhorret cibū capere. rñdetur q2 natura plus laborat ad expulsionē mēstrui q̄ꝫ ad digestionē. ġ si caperet cibū ille maneret crudus ergo natura sagax hoc nō admittit Quare quedā mulieres sūt steriles ⁊ nō ↄcipiūt. rñdet scd̄m medicos ꝙ ꝓpter multas causas. Aliqñ ex parte viri ē defectus. scꝫ qñ vir est frigide nature tunc semē suū est ineptū generationi. Scd̄a causa q2 semem eius est aliquociēs aquosū nō faciens morā in matrice Tertia causa ē q2 semē viri et mulieris sūt disproportionata vt si vir ē melācolicꝰ ⁊ mulier

sāguinea vel si vir est coleric⁹ et mulier maxime flecmati ca· qꝛ vt patꝫ ex pꝛimo de generatiōe aīaliū ꝛ scđo de aīa Agēs ꝛ paciēs debēt esse ꝓpoꝛtionata alias actio ipedit

¶ Quare mulieres pingues raro ꝯcipiunt. Rńdet qꝛ habēt matricē lubꝛicā ad quā semen receptum labit nec retinet Aliter Rńdet qꝛ tales pingues hn̄t oꝛificia matri cū valde stricta ita ꝙ semen ipeditur. Et si intrat tūc tar de intrat· ita ꝙ semen in medio tp̄e infrigidatur ꝛ sic nō valet ad generationē sed in materiā carneā resoluitur :

¶ Quare mulieres nimis calide raro ꝯcipiunt. Rńdet qꝛ semen in eis extinguitur et cōpꝛimitur· ac si pauca aq̄ i magnū ignē fūderetur. ergo videm⁹ ꝙ mulieres maxie feruētes appetētes luxuriā ꝛ libidinē minime ꝯcipiunt.

¶ Quare mulieres puplice ꝛ meretrices nō cōcipiunt Rńdet ꝙ hoc ē ꝓpt diuersa semina ex quibus eaꝝ instru mēta ꝯcipiēdi destruūtur ꝛ lubꝛica efficiūtur ita ꝙ natu ra seminalis non retinet. vel etiā vnū semē destruit aliud ita ꝙ nullū valet ad generationē Itē nota hos v̄sus Im pedit et semē aliud sil' ꝛ mediāte. quo ipeditur seq̄tur de struccio ꝓlis Itē nota vt patꝫ p̄ Albertū sūmū remediū ē ad ꝯceptionē recipere matricē lepoꝛis puluerisatā ꝛ pu rificatā i potu. q̄ a tota nā specifica opatur ad ꝯceptionē.

¶ Quare quedā mulieres ꝯcipiūt masculos. rńdet secū dū Cōstātinū ꝛ Are· ꝙ si semē cadit ad dexterā p̄tē ma tꝛicis tūc generat masclos. qꝛ hec p̄s ē calida ꝛ caloꝛ scđm p̄dicta opat ad generatōꝫ masculi et ḡ scđm alber. qn̄ de xtra p̄s mlieris maxie tumet ē signū mascli i vtero sꝫ aliꝫ assignāt aliā cāꝫ videlicꝫ qn̄ semē pꝛis hꝫ dn̄iuꝫ sup̄ semē mr̄is tūc generat masclus. sꝫ qn̄ econuerso generat femella

¶ Quare quedā mulieres ꝯcipiūt femellas Rńdetur qꝛ semē ē lapsū ad sinistrū lat⁹ matricis qđ ē frigidū ratiōe splenis adiacentis qꝛ splen cooperatur ad frigiditatē ꝛ il la ē causa femelle. Itē vt dicit Albertus qn̄ mulier post

coptū iacet i latere dextero ɔcipiet masculū Si aūt iacue rit i sinistro ɔciperet femellā q2 semina reclusa ad illā par tē matricis fluūt i q̄ mulier iacet ⁊ tūc tal' fet⁹ illic formatꝛ

Quare mulier hꝫ matricē· rn̄detꝛ scd̄m Auerroim in libro q̄ dicitur colliget. q2 est ꝓrius locus generatiōis et illa ē situata in medio mulieris. sicut cloaca in medio ciui tatis. q2 sicut ad cloacā fluunt oēs immūditie ciuitatatis ita ad matricē fluit sāguis mēstruosus ⁊ immundus.

Quare quedā mulieres portāt pueros lōgos ⁊ gra ciles· ⁊ alie portāt breues et spissos. rn̄detꝛ scd̄m auerro im vbi sup̄ ⁊ etiā ꝭm Galienū· ꝙ puer formatꝛ ꝭm quāti tatē matricis. sꝫ q2 alique mulieres hn̄t matricē longā ⁊ strictā· ⁊ g̊ pueri erūt longi ⁊ graciles· Sꝫ alie ꝑ oppositū dicūtur ergo etiā pueri ꝑ oppositū disponūtur

Quare mulier aliqn̄ cōcepit duos pueros gemellos Rn̄detꝛ scd̄m Galienū i libro de nā hūana q2 in matrice sūt. vij cellule ⁊ receptacula seminis. et tot pn̄t naturalit generari pueri in quot cellulas semē ceciderit ⁊ diuisū fu erit q2 tres cellule sūt in dextero latere ⁊ in illis generan tur tres masculi. Et in sinistro latere sūt etiā tres cellule in quibus generātur tres femelle. Sed alia est in medio illoꝝ vbi aliqui autentici dicūt generari harmofroditā. i. hoiēꝫ habētē mēbꝝ vtriusqꝫ sexus. ergo si mulier pareret vltra vij· pueros hoc pocius esset miraclose q̄ꝫ naturalit

Quare gemelli sūt semi hoies ⁊ nō ita fortes sicud alij vt dicunt leges ip̄os in duellis ꝓ medio hoie reputātes Rūdetur q2 semen et materia que deberet trāsire in vnū fetum cecidit in duos. ⁊ ergo ex hoc debilitantur ⁊ scd̄m rei veritatem nō diu viuunt ut frequenter

Queritur qūo generātur harmofrodite Rn̄detur ꝑ ta lem modū q2 in matrice sūt tres cellule principales · vna in dextro latere ⁊ alia in sinistro latere. tertia vero in me dio i qua semē lapsū dicitur generare harmofroditā per

talē modū q2 natura sp̄ tendit ad melius ergo tendit sp̄ generare masculū et nunq̄ femellā· q2 femella est vir occasionatus et monstruū in natura vt patet in libro de animalibus· ergo qñq3 generatur masculus quo ad oia mēbra principalia. sed tñ tādē ꝓpt idispositionē matricis et obiecti et equalitatem seminis nō possunt pficere masculum pfectū et sic generat femellā· vl' harmofroditā. ⁊ ergo dicūt naturales q̄ harmofrodita sit impotens i membro virili vt patet per experientiam

¶ Quare natura nō disposuit in eo duo mēbra virilia· vel feminalia sed sp̄ vnū virile ⁊ aliud muliebre Rñdet̄ q̄ tunc natura faceret aliqua frustra qd̄ ē ꝯtra Arest. in multis locis. sc3 in tertio de aia primo celi quarto methaphisice vbi dicitur q̄ natura nichil facit frustra et deus.

¶ Queritur vtrum ille sit habēdus ꝓ viro vl' ꝓ muliere Rñdet̄ q̄ ꝯsideranda est quātitas vnius mēbri super quātitatem alterius. et debet ꝯsiderari in quo mēbro sit potens in actu venereo ⁊ si scd̄m actum muliebrē tunc ē mulier· si scd̄m actum virilem tunc est vir

¶ Queritur vtrū ille deb3 baptisari noie viri vel mulieris· Rñdetur q̄ noie viri. Ratio est q2 noia imponuntur ad placitū. ⁊ scd̄m nomē dignius debet baptiszari· q2 omnis vir dignior est muliere. q2 omne agens prestancius est suo passo vt dicit Arestotiles tertio de anima

¶ Queritur vtr̄ deb3 stare in iudicio loco viri vel mulieris· Rñdet̄ scd̄m viā Juris q̄ primo debet iurare antequā admittitur ad iudiciū quo mēbro potest vti ⁊ secūdū hoc ē admittendus iuxta vsum ⁊ potētiā illius mēbri et si vteretur ambobus mēbris equaliter tūc scd̄m sanctā ecclesiā non est tollerandus. Et etiā queritur et soluitur tale ꝓbleuma vtrum ipe potest ꝓcedere ad sacros ordines et respondetur secundum iam dicta

¶ Queritur an natura facit mōstra· Rñdetur q̄ sic. vt

patet tertio phisicoꝝ . q2 si nõ tūc p2iuaret suo fine nã ex possibilibus sp intēdit pducere id qđ melius ⁊ pfectius ē Sʒ tandē ex indispõe materie vel influxu ꝯstellatiõis speciális nõ potēs ē pficere ⁊ sufficiēter pducere intentū . ergo pducit illud ꝙ põt vt cõtigit tempoꝛibus alberti ꝙ in quadã villa vacca peperit vitulū semihoiem . tūc rustici suspicãtes de pastoꝛe huius rei causã variã huic iposuerūt tandē ipm cū vacca volebant cremare. sed Albertus astronimus existens agnoscēs rei veritatē ex ꝯstellatione spāli pdictū istū pastoꝛē a manibs eoꝝ redemit

¶ Hec sunt vba Alberti vidimus bicoꝛpoꝛē ⁊ coꝛpoꝛa In nullo loco erãt ꝯiuncta nisi in doꝛso . sʒ habebat duo capita . quatuoꝛ pedes quatuoꝛ manus ⁊ ibant etiam ad quãcūqꝫ partē vtebant Verba Alberti vidimus hircū non habētem nisi pedes anterioꝛes et partē posterioꝛem sed culū traxerat postea sup terrã. ¶ Verba Alberti narrauerãt uobis . duo hoies in doꝛso ꝯiuncti fuerunt et erant ꝯtrarie cõplexionis . ⁊ cū vnꝰ fuit verecūdus. Alter fuit mãsuetus. ⁊ vixerūt p duos annos. ⁊ vnꝰ p2iꝰ moriebat. alt tã diu supvixit donec exfetoꝛe ifectꝰ moꝛiebat.

¶ Queritur quõ hec fiēt Rñdet ꝙ p talē modū q2 semē fūditur ad cellulas matricis ꝙ p generatione duoꝝ fetuū tūc foꝛte qñqꝫ ꝯtingit ꝙ interstitiū pell mediãs inter duas cellulas rūpitur et in doꝛso ramificãtur ⁊ ꝯiūgūtur habētes duo capita distincta ¶ Queritur vtꝝ sit vnus hõ vel duo. Rñdetur scđm Arest. respiciendū ē ad coꝛ vñ qñ duo sūt coꝛda duo sūt hoies ¶ Quare aliqñ hõ generatur cū magno capite Vel sex digitis in vna manu vel tm̃ cū quatuoꝛ. Rñdet scđm Albertū ꝙ ꝓpt supfluitatē ⁊ nimiã abundantiã materie. vñ qñ materia supfluit tūc generat caput nimis magnū vel sex digiti vel pedes vel alioꝝ supabundãtia mēbroꝝ Sʒ qñ materia deficit tunc generat mēbrū minus quã deberet vl paucioꝛa membra

etsic Albertus et Auerrois distinguūt scd̄o phisicoꝝ secū dū quātitatē discretā et ꝯtinuā ¶ Quare mulier sit mō struū in natura Rn̄det ex scd̄o phisicoꝝ· om̄e occasionatū ē monstruū s; mulier occasionaliter ꝓducta ē ergo ⁊c nisi noꝝ ꝓbat q; natura nūꝙ̄ intēdit generare femellā sed sp masculū s; natura generat qn̄qȝ femellā occasionalit̄ ꝓpt̄ materie indispositionē vt dictū ē prius ¶ Quare q̄dā pueri totalit̄ assimulant̄ pr̄i q̄dā tōliter mr̄i q̄dā vtriqȝ se xui q̄dā neutri parētū· rn̄det̄ s̄m arest. si semē pr̄is totalit̄ superat semē mr̄is tūc puer totaliter assimulat̄ pr̄i si aūt ꝑ oppositū tūc mr̄i· sed qn̄qȝ neutri assimulat̄. hoc ꝯtingit varijs de causis qn̄qȝ ex dispositione primaꝝ qualitatum qn̄qȝ ex īfluxu ꝯstellatiōis celestis et sic refert Albert⁹ ma gnus Exēplū q̄ quondā t̄pe erat bona ꝯstellatio ꝓ gene ratione porcoꝝ et generabat̄ hō h̄n̄s faciē ad lōgitudinē porcoꝝ et scd̄m hoc mōstra ꝓducunt̄ diuersimode ¶

¶ Quare pueri freq̄uētius assimulātur patri q̄ꝫ matri Respōdetur q̄ hoc ē ꝓpt̄ imaginationē matris de dispo sitione patris in coytu· vn̄ ratione fortis imaginationis de qua memoratur tempore ꝯcepcionis puerimaxime at trahūt eius dispositionē aut colorē vt superius patuit de regina q̄ imaginātē de imagine nigra peperit filiū nigrū et rurs⁹ patuit de quadā regina ethiope q̄ t̄pe ꝯceptiōis imaginabatur de albissimo colore. et tunc peperit filiū al bissimū. et idē habetur ex artifitio iacob. qui virgas di scoloratas misit in aquas t̄pe admixtionis ouium ¶

¶ Quare pueri aliq̄n̄ assimilātur auis et atauis pl⁹ q̄ꝫ ꝓprijs parētibus· Rn̄det̄ naturaliter q̄ virtus auorū est imposita in cordibus generātiū. et pōt dici q̄ fit aliq̄n̄ ex sil̄itudine nutrimēti et tūc fet⁹ format̄ ex sil̄itudine auoꝝ.

¶ Quare mēbra pueri sunt diuersimode disposita q̄dā magis dura quedā magis mollia· Rn̄det̄ q̄ hoc est ꝓpt̄ dominiū diuersoꝝ elementoꝝ q; ossa fiūt ex materia ter-

restri ergo sũt magis dura. Sʒ medulla et cerebrũ fiũt ex materia magis aquosa ergo sũt magis mollia Sed ſpũs vitales ⁊ aiales generant ex materia magis aeria et hoc intelligitur de suis mẽbris ex quibus resultãt sicut epar ⁊ cor in quibus principaliter existunt spiritus vitales

Queritur quõ fetus successiue generat Rñdet ꝙ in primis sex diebus semina habent colorẽ lactis. sed in sex diebus sequentibus ab illis sex tũc semina habẽt colorem rubeũ qui transmutat in materiã spissã spissi sãguinis et coagulati nõ fluentis sicut massa carnea qui color est ꝓpinquus dispositioni carnis. sed ĩ duodecim dieb⁹ sequẽtibus post illos illa materia ↄdensat et solidatur vt possʒ recipere organisationẽ et formalisationem qꝛ res fluida ⁊ hũida nõ tenet impressionẽ vt patet ꝑ. Arest. scdo de aia Sic singulis diebus vsq̧ ad partũ aliter et aliter disponitur. Sed quõ fetus ꝑ singulos menses regat ꝑ planetas hoc patet alibi scʒ in boecio. et ille modus trãsmutatiõis seminis patet ĩ his metris. Susceptũ semẽ sex primis credo diebus. Est quasi lac reliquis qđ nouem fit sãguinis ab inde Cõsolidat duodena dies bis nona deinceps effugiat tempus qđ sequens ꝓducit ad ortum

Querit vtꝝ fetus stercorisat ⁊ mingit. rñdet ꝙ non ratio ẽ qꝛ nõ hʒ ꝑmã digestionẽ q̃ ẽ in stomacho. quia cibus nõ venit ei ad os. sed ꝑ vmbilicũ et ergo non vrinat ⁊ sudat que vrina ẽ ꝑsone quãtitatis et reseruat in pelliculis matricis et in partu pueri exiũt ĩ magnã quãtitatẽ.

Quare scd͂m vsum et cursũ nature pueri exiunt vtꝝ matris in nono mẽse. Rñdet qꝛ tũc fetus ẽ totaliter ꝑfectus vel qꝛ sic ↄtingit ꝙ regnat planeta mellifluus ⁊ beniuolus. scʒ Jupiter qꝛ ẽ amicus nature. nã scd͂m astronimos ipẽ ẽ humidus et calidus. ⁊ ergo obtẽperat malliciam Saturni frigidi ⁊ sicci. ⁊ ideo omnes pueri generati in nono mense sunt sani vt frequenter

¶ Quare pueri exeūtes in octouō mēse pⁱt frequēter moriuntur · et illi pueri dicūtur fetus lune. Rñdetur q̄ luna est planeta frigidus habēs dominiū sup fetum · ergo sua frigiditate stringit fetum ita q̄ oportet eū mori. ¶

¶ Quare puer exiens statim flet · Rñdet q̄ pter subitā seperationē a caliditate ad frigiditatē q̄ frigid t ꝫs maxime ledit suā teneritatē Sꝫ alia ratio pōt esse talis qꝛ tūc pueri hñt mēbra mollia et tenera que cōprimūtur cū exire debent p portā matris strictā et angustā. et pcipue cerebrū humidū capite cōpresso de se facit stillare quosdam hūores q̄ petētes exitū p oculos causāt fletū et lacrimas Sꝫ theologi aliā assignant causā videlicet q̄ hoc pter transgressionē primoꝝ parentū et peccatū originale fit.

¶ Quare puer cū exit ponit digitū in os Rñdet q̄ puer exiens a matrice exijt de calido balneo. ergo intrās frigiditatē ponit digitū ad os pter defectum caliditatis ¶

¶ Quare mulieres asserūt q̄ puer exiens clamās i vtero est malū signū · Rñdetur q̄ est malū signum eo q̄ nō viuus exijt · et ergo dicūt theologi q̄dum puer cognoscit se priuari diuino intuitu pter carētiā baptismi ergo tūc clamat Sꝫ naturaliter. Rñdet q̄ clamor ē signū sue passionis et mali qꝛ si maxime nō pateretur nō clamare. ¶

¶ Queritur quō puer exijt Rñdetur q̄ primo capit extendit et si alio modo exiret. scꝫ per crura et brachia tunc interficeret matrē et semetipm ¶ Quare mulieres comedētes cibū infectū generāt abbortiuū. Rñdet qꝛ in illis generatur semā infectū qd̄ semē aīa abhorret et picit ab agro nature. s. matrice qꝛ nō est aptū p forma nobilissima · s. hūana qd̄ ei infūdaret ¶ Quare corea luctatio et saltus faciūt abbortiuū vt aliq̄ mulieres astute bñ sciūt Rñdet qꝛ p talē motū ligamenta embrionis soluuntur et p ꝯsequēs sequitur abbortiuus quia materia diucius retineri nō potest ¶ Quare ictus fulminis

et tonitrua faciũt abbortiuũ. Rñdet qz ille ẽ vapor adbu stiuus. ratione cui⁹ faciliter ledit materiã tenerrimã ipi⁹ fetus intrãs p poros mtris. immo dicit albertus vt si puer actualit viueret in vtero materno p fulmẽ ⁊ tonitruũ inficeretur ¶ Quare mulieres iuuenes ⁊ nõ antiq̃ ꝓpt causas pri⁹ dictas abbortisãt. Rñdet qz corpa mulierũ iuuenũ sunt magis rara et porosa ⁊ graciliora ergo vapor fulminis citi⁹ corpa eoꝝ itrat faciẽdo iteꝝ abbortiuũ. sz mulieres veteres hñt carnes grossas et cõpactas ita ꝙ vapor eas faciliter intrare non pt ergo nõ sequitur talis actio in eis ¶ Quare nimiũ gaudiũ facit abbortiuũ vt vult Arest. Rñdetur ꝙ tpe gaudij matrix depauperatur calore ⁊ p ꝯñs abbortiuus efficitur Eadẽ ẽ ratio Quare timor facit abbortiuum qz tũc calor vadit ad cor subueniẽdo derelinquẽs matricẽ ¶ Quare in principio impregnatiois. s. primo scdo ⁊ tertio mẽse faciliter fiat abbortiuus. Ad illud Galienus pulcre rñdet. qz sicut fruct⁹ pomoꝝ vł piroꝝ in principio facilit cadũt qz ligamẽta adhuc sũt mollia ⁊ debilia. ita etiã de vtero materno ¶ Quare i fine ipregnatiõis. s. septimo octauo et nono mense puer facilit exijt. Rñdet fm Galienũ qz qñ fructus sũt maturi tũc ligamẽta facilit frãgũtur et p ꝯñs facilit cadũt ¶ Quare tpe impregnatiõis ad huc medio. s. in quarto quito ⁊ sexto mẽse difficult fit abbortiuus. Rñdetur qz tũc ligamẽta plus sũt fortificata vł solida ⁊ p ꝯñs tũc cito nõ pñt corrũpi ¶ Quare aliquibus mulierib⁹ maior accidit dolor parturiẽdo. et aliquib⁹ minor Rñdetur ꝓpt multas causa s. aliqñ ꝓpter magnitudinẽ fetus seu fructus. vł qz obstitrix ẽ indocta. etiã aliqñ qz fetus mortu⁹ ẽ. qz tũc nõ hz flexibilitatẽ sz i exeundo ẽ inflexibilis. Sz dolor minor ꝯtingẽs in aliq̃bus p oppositũ fit ¶ Quare hõ nõ hz caudã sicut alia aialia Rñdetur qz hõ est aial cuius ꝓpriũ ẽ sedere. sz hoc nulli aliorũ

aialiū caudas habētiū ē ꝓpriū ¶ Quare balneatores cū aq̄ frigida et nō cū aqua calida expellūt calorē de forna ce·rn̄detur qꝛ ille sūt qualitates ꝯtrarie q̄ maioris actiōis sūt ad inuicē et sic calor in lapidibus melius expellitur

¶ Quare aq̄ calefacta magis ꝯgelatur q̄ꝫ frigida·rn̄detur ꝙ ideo qꝛ talis ē magis rara ꝛ ꝑ ꝯsequēs magis dat ingressum frigiditati ¶ Quare hoīes sūt magis pingues ꝛ crassi circa ventres q̄ꝫ alibi. Rn̄detur qꝛ maxima digestio est in stomacho·ideo partes q̄ sunt magis ꝓpinque stomacho magis/ impiguātur ꝛ incrassantur.ꝛc.

¶ Quare animal post coytum tristatur.respōdetur qꝛ actus luxurie est in se turpis et immundus vt omne animal oborret talem actum sic et homines cū super eo cogitant erubescunt et tristantur

¶ Quare ebriȷ̄ nō hn̄t discretiōꝫ int sapores sicut sobriȷ̄ Rn̄det ꝙ caro lingue ē multū porosa siue spōgiosa ꝛ in se multū capit de hūiditate et magis i ebriȷ̄s q̄ꝫ in sobriȷ̄s ergo lingua repletur hūoribus in eis ex frequenti potatione et sic ex ista repletione caro lingue repletur et organū gustus ingrossat . qꝛ organū gustus ē vena lingue subtili carne substrata ideo ꝓpter ingrossationē mediȷ̄.i·ipius gustus potus ab ipis ebriȷ̄s sūptus nō ꝑfecte sentitur qꝛ ad debitā sensationē requiritur ꝓportio debita mediȷ̄ . et eadem est causa seu ab illo elici potest quare ebriȷ̄ non habent perfectum modum loquendi

¶ Quare oia aialia melācolica hn̄t lōgas aures ꝛ q̄re huiusmodi hoies habētes lōgas aures ꝓut frequēter nō sunt ita sapientes sicut hoies habētes breues vt patet ꝑ Aresto.in libro de aialibꝰ. Rn̄det ꝙ aures generātur ex materia frigida et sicca q̄ dicitur cartilago q̄ est in potentia ꝓpinqua ad os vel ad ossis generationē. sed qꝛ aialia melancolica tali materia abundant. Ergo habent longiores aures exquo habent materiam sufficientem et habū

dantem p auriū generatione et sic tūc aures abundantes generātur et hec est eadem causa

Quare sūt semi fatui qz aīe sequunt corpa nā si sēsꝰ corpis sūt subtiles tunc aīa exercet subtiles opatiōes tam practicas q̄ speculatiuas et p oppositū ē de corpe grosso.

Queritur qūo anima intellectiua coniūgitur puero i ventro matris .s. vtrū pr̄ generās disponit materiā ad receptionē anime intellectiue. Rn̄detur breuiter theoloice q̄ materia fetus sufficienter disposita deus infundit animam intellectiuā et hoc idem vult beatus Augustinꝰ dicens anima creando infuuditur ꝛ infundēdo creatur

Solutis et motis pbleumatibus de partibꝰ corpis humani ex varijs dictis. Arestotilis ꝛ aliorum phōꝝ et medicorum codicibus lucide electis sequuntur alia probleumata vtilia quorum primum est tale

Quare lepores apertis oculis dormiūt. Rn̄detur qz habēt oculos p̄minētes et palpebras breues ꝛ sic cū difficultate claudūtur Alia pōt esse causa qz sūt aīalia timorosa. vt se custodire possūt apertis oculis dormiunt.

Quare corui nō cibāt pullos suos an̄ nouē dies. rn̄detur. qz vidēt eos non esse eiusdē coloris seu non ꝯformes colori suo. et ideo putāt eos esse tāq̄ plez alienā. sz tn̄ deus omp̄s pascit eos p illos dies rore celi. vnde psalmista Qui dat iumētis escā ipoꝝ Quare ouis et colūba sunt aīalia mitissima Rn̄detur q̄ carēt felle ergo. ꝛc. quia fel cōmouet iram vt patet ex predictis

Quare aues habēt testiculos ad intra Rn̄det. si haberent eos ad extra impedirent eaꝝ volatum ꝛ leuitatem

Quare auicule nō mingūt. Rn̄det qz illa supfluitas q̄ deberet ꝯuerti in vrinā. ꝯuertit in pēnas ꝛ huius signū ē. qz in pēnis mlta apparet hūiditas. Alia ratio. qz sūt in ꝯtinuo motu. ꝛ ergo multū humidū i eis exsiccat p aerē ꝛ ventū Quare oua oblōga efficiūt mares et ob

rusa femellas Rñdeť sicut vult ypocras q2 calidi ē mittē re a centro ad circūferentiā frigidi. vñ si oua sūt longa si guū ē ꝙ hñt multū de caloze. iō trāseūt ad materiā masculi. q2 in oīi genere aialiū masculus ē calidioz femella teste philozopho. si vero oua sūt obtusa signū est ꝙ caloz ī eis ē dispsus et remiss⁹ ideo tendūt ad materiā femelle

Quare melius auditur de nocte ꝙ̄ de die. rñdeť ſm Arest. q2 de nocte maioz est tranquillitas ꝙ̄ in die q2 sol nō hñ eleuat vapozē in nocte sicut in die. ideo tūc mediū ē melius dispositū. ꝛ p ipm melioz fit motus q̄ dicitur sonus. Alia ratio est q2 in die plures fiūt motus aeris ꝛ soni ꝙ̄ in nocte. q̄ se mutuo impediūt. etiā in nocte est magis silentiū qd̄ ē oppositū sono. sȝ q2 opposita iuxta se posita magis elucescunt. ideo de quāto opposita sunt iuxta se posita de tanto se notificant

Quare hō tact⁹ sub ascellis citius ridet ꝙ̄ tact⁹ ī alio mēbro ad hoc. rñdetur q2 ibi ē ꝯcursus pluriū neruorū ꝛ q2 etiā mediū tactus .s. caro ē ibi subtili⁹ ꝛ ergo ibi fit maioz et subtilioz sensatio. et hoc ē verū si taľ locus nō nimis tāgitur. q2 si fieret p excellēs sensibile tūc ibi non fieret talis delectatio ꝛ quādo sic tāgitur tūc ibi fit diffusio spirituū ex multis neruis ibi collectis tādem spūs venit ad faciem et sic inde causatur risus

Quare lignū adustū v̉titur in carbonē ꝛ os adustū vertitur in corpus albū Rñdetur ꝙ lignū añ eius adustionē est sufficienť hūidū ꝛ sic post adustionē acq̄rit in se calorē accidētaliť ꝛ ille caloz hūidū in ligno tōliter ꝯsumere non potest. et sic remanet humidum post adustionē. et ꝯuertitur in corpus nigrū eo ꝙ humidū in ligno fuit satis viscosum et nō potuit sub isto. ꝛ in toto consumi

Quare os sit albū. rñdeť q2 os ex sua natura ē frigidū ꝛ siccū. modicū hñs i se de hūiditate q̄ p adustionē totaliter ꝯsumitur: ꝛ sic p accidēs humido ꝯsūpto: os albescit

Quare aliq̄ magis delectātur in colore albo ꝛ aliqui in colore nigro Siliter Quare alique mulieres plus diligūt viros albos ꝛ aliq̄ viros nigros. Rñdet ꝙ hui⁹ duplex ē causa Prima q꞉ aliq̄ hñt visū debilē et iste magis delectātur i nigredine q꞉ albedo ꝓpt sufficiens lumen sup naturā lucis quā in se hꝫ magis ledit visum ꝙ nigredo· Scđa causa q꞉ om̄e sile applaudet suo sili. sꝫ q꞉ quidā ex natura calide sunt. et istemagis delectātur in nigredine q꞉ nigredo seq̄ calorem sed quedā frigide ꝛ iste magis delectāturſi albedine q꞉ frigiditas est mater albedinis

Quare aīalia dormiūt Rñdet ꝙ ꝓpt necessitatē q꞉ ex lōgitudie diuſoꝝ actuū organa sūt fatigata· sꝫ ꝑ requiē q̄ fit i sōno reformant vt ptꝫ i de lōgitudie ꝛ breuitate vite

Quare studētes statim post prandiū volētes studere impediūtur ꝑ somnū et tpe solacij nō. rñdet q꞉ cū aliq̄s dat mētē ad studēdū tūc calor naturalis egreditur ad intra a mēbris exteriorib⁹. et sic ꝑ ꝯgregatlonē fortificatur et sic facit ascēdere fumū cibalē usqͣ ad cerebꝝ et sic causatur sōnus ꝑ ingressiouē fumi. vel pt dici ꝙ ideo q꞉ cum v̄tus aīalis intēditur tūc naturalis remittitur Sꝫ qñ hō ē in solatio tūc ꝑ solatiū calor naturalis diffūditur et nō ꝑmitit fumū ascēdere ad cerebrū ita ꝙ hō nō dormit· sed dilatatur ꝑ totū corp⁹ ꝛ ꝑ ꝯsequēs solatiū impedit sōnū

Quare post labores hoīes libēter dormiūt. rñdet q꞉ in labore calor dispergitur ꝑ ꝯtinuū motū ad membra exteriora· qui ecōuerso post laborē ad interiora colligitur circa loca digestiua. et facit digestionem a qua fiunt vapores q̄ ꝓcedūt a corde ad cerebrū ꝛ obstruūt meatus ꝑ quos calor nālis ad membra exteriora deberet diffūdi et sic infrigididatis istis· ꝛ ingrossatis mēbris exteriorib⁹ ex frigiditate cerebri tūc causatur sōnus ex hoc patet. q꞉ qui multū bibūt ꝛ comedūt· multū dormiūt ꝛ diu· eo ꝙ exinde resoluitur multus et magnus vapor qui nō potest bene digeri et consumi a calore naturali. ꝛc.

¶ Quare multum dormientes sűt indispositi et male
colorati. Respondetur ꝙ in somno colliguntur mul-
te humiditates que in vigilia expelluntur que nō possunt
in corpore consumi et sic petunt cito eijci. petentes tamē
exitum. et superficiem corporis ⁊ precipue ad faciem ⁊ sic
causant malā dispositionem seu malū colorem vt patet
notāter in flecmaticis qui pre ceteris sűt lōgiores somni.
¶ Quare aliquibus apparet in somno ꝙ comedunt et
bibunt aliqua dulcia. Rn̄detur ꝙ flecma eleuatum stil-
lat ad fauces ⁊ ad guttur. tale flecma quodāmodo ē dul
ce igitur in eis apparet hoc
¶ Quare aliquibus apparet ꝙ sűt in aqua ⁊ submergū
tur. ⁊ aliquibus ꝙ sűt i aquis ⁊ non submergūtur et hoc
ꝯtingit maxime flecmaticis. Rn̄det̃ scd̄m Arest. ꝙ huius
causa ē q₂ qn̄ materia flecmatica fluit ad superiora tunc
apparet illis ꝙ sint in aqua ⁊ submergunt̃. s₃ qn̄ fluit eis
ad inferiora tunc apparet eis ꝙ euadunt. Alia potest esse
causa ꝙ nimia repletio seu ebrietas. vn̄ cum hō est reple
tus nimis tūc fumi sursū ascendūt ⁊ multiplicātur ⁊ ide
apparet ꝙ debent submergi seu strāgulari. si aūt non po
test tam maxime ascendere tūc apparet ac si euadunt.
¶ Querit̃ vtrū aliquis potest facere somniū ab extrin-
seco. Rn̄detur ſm Arest. ꝙ sic ⁊ ꝑ illū modū q₂ si aliquis
alicui remisse loquitur ad aures sic ꝙ ipe eū excitaret tūc
ex cōmotione spirituum in capite tonitrua fiūt vel aliqđ
aliud silenciū et sic de illo fieret eis somniū et sic sepe ali-
quis ex reuelatiōe diuina potest habēre somniū et de deo
glorioso ip̄m in somno honorando cui siquidē conditori
vniuersi filioq₃ virginis illibate. condigna laus et gloria
gratiarumq₃ actio sit nunc et semꝑ ꝑ infinita secula secu-
lorum. Amen.

¶ Finiunt Probleumata Arestotilis

Leaf e6 (blank) missing

p. 36 blank, missing